

Jó Pajtás

Az idei év a felsősökről szól majd

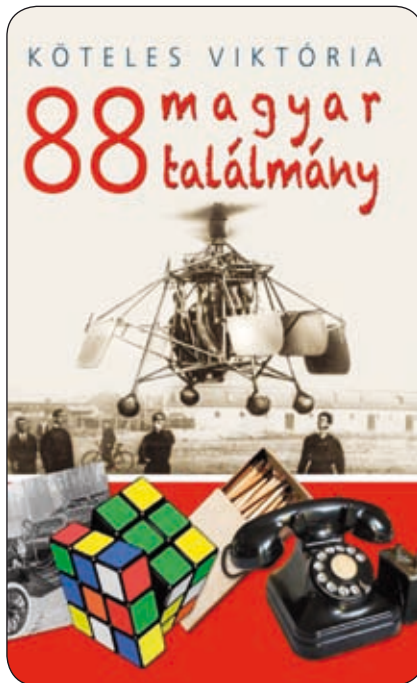
Tavalyelőtt a magyar óvodások, majd tavaly a kisiskolások éve volt, legalábbis a magyar állam erre irányította a figyelmét. Az idén a felsősökön a sor. A napokban jelentették be az újságíróknak, hogy 2014-ben a felső tagozatosoké lesz a főszerep, és a tehetséggondozásra, a pályaorientációra, a személyiségfejlesztésre és a tudományok megszerettetésére irányítják a figyelmet. Ez azt jelenti, hogy az anyaország ebben az évben külön gondot fordít a magyar nyelven tanuló vajdasági felsősökre, igyekszik a tehetségeket az eddigieknél jobban támogatni, egyéni fejlődésüket egyengetni, ha pályaválasztásról vagy személyiségjegyeik fejlesztéséről van szó, és ugyanakkor a tudományok fontosságát is népszerűsíteni, melyek mindinkább behálózzák életünket.

Sokrétű programokat szeretnének megvalósítani az év folyamán, hogy elérjék céljukat, és erősítsék a határon túli magyar oktatást, és vonzóvá tegyék a diákok és szüleik számára. Összeállítanak majd módszertani csomagot, emellett konferenciákat, pályaorientációs tréningeket szerveznek. A program első elemeként hat lapszámból álló on-line újság indul, amelynek egyes számai a siker, a tehetség, a tudomány, a kaland, a Kik leszünk? és a példaképeink témákat járják körül.

Örülünk annak, hogy folytatódik ez a programsorozat, hiszen sokat segíthet a tanulókon, tanáraikon egyaránt. A pedagógusok az idén is számíthatnak továbbképzésekre, újabb pályázati lehetőségekre is nyílnak, például olyan is, amely a határon túli magyar iskolák természettudományos oktatásának megerősítését célozza.

Sok terv van. Ezek közül kiemelni a vitakörök létrehozását, amivel a vitakultúrát szeretnék fejleszteni. Folytatódik

a Miénk a város című játék, a felsősöktől pedig túraútvonal tervezését várják saját városukban, környékükön.

Még egy jó hír: megjelent **Köteles Viktória: 88 magyar találmány** című kötete, amelyet valamennyi határon túli magyar iskolába eljuttatnak majd az év folyamán. A kötet bemutatja azt a 88 találmányt, melyet magyar nemzetiségű vagy Magyarországhoz kötődő feltaláló szabadalmaztatott, és ezek a találmányok valamilyen módon megváltoztatták a világot. Kempelen Farkas már a 18. század végén ámulatba ejtette a közönséget verhetetlen sakkozógépével, és ez még csak a kezdet volt. Az évek múlásával újabb döbbenetes találmányok és feltalálók jelentkeztek, akinek köszönhetően olykor jóval könnyebb vagy kényelmesebb lett az életünk. Méltán lehetünk büszkék rájuk.

Nagy Magdolna

Szabó Lőrinc

Örökzöld bánat

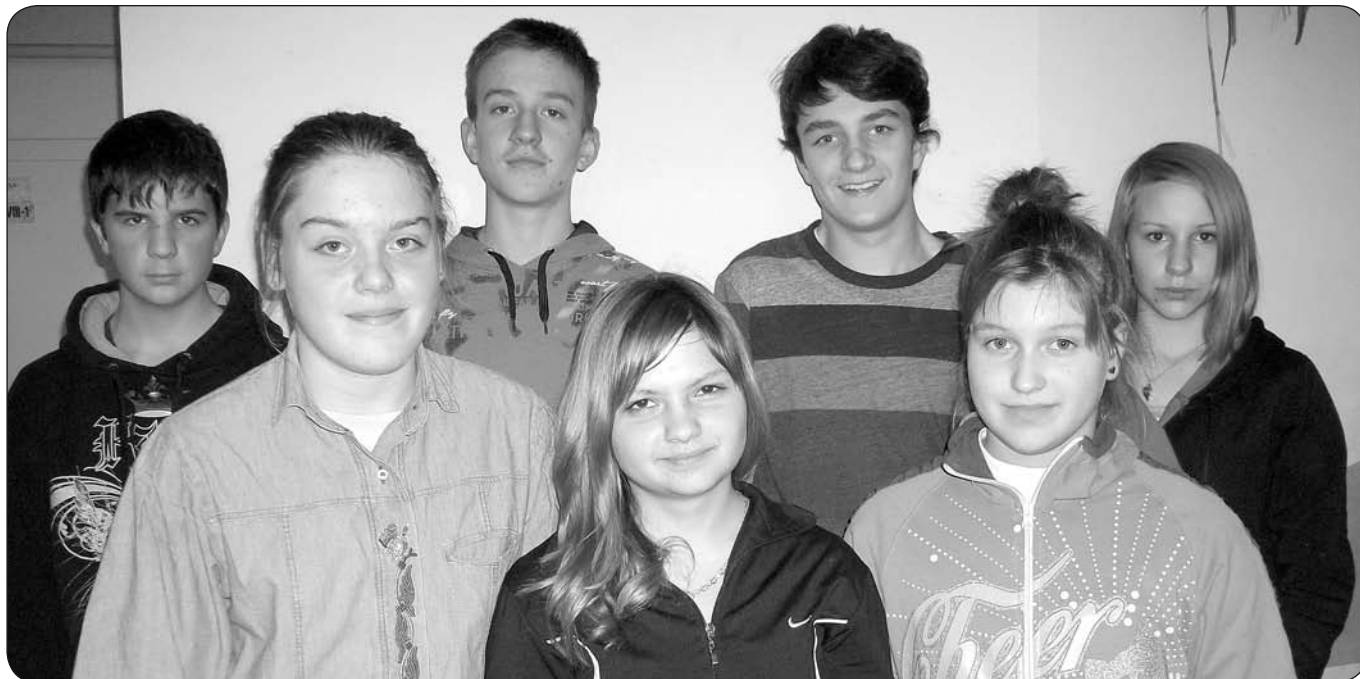
Fagyöngy, örökzöld
szomorúság,
dicsekszik veled
a havas ág,
veled remél és
emlékezik:
látja új lombját
s a tavalyit!
Üzent a tavasz,
hogy jön megint,
és kezd a lélek
mozdulni, mint
a rügy a dermedt
kéreg alatt:
érzi az első
napsugarat,
szétnéz s a halálos
téli napok
után már az is öröme, hogy
mint az örökzöld
fagyöngyöt az ág,
élőnek látja
a bánatát.

Olvass bennünket a jövő héten is!

Mai címdalunkon **Albert Ivett** szabadkai harmadikos tanuló Kutya-tár című munkáját látjátok, aki az EmArt Műhely növendéke, és saját korosztályában 1. helyezést ért el a temerini TAKT tavalyi képzőművészeti pályázatán, melyet Weöres Sándor születése évfordulója jegyében hirdettek meg. Múlt heti számunkban már meggyőződhetetek, hogy mennyire sikeres volt a pályázat. Mai számunkban abból az alkalomból kanyarodtunk vissza a neves költő

emlékéhez, mert január 22-én, a magyar kultúra napján volt halálának 25. évfordulója.

Olvassatok bennünket a jövő héten is! Megtudhatjátok, hogyan és hol korcsolyáznak lapunk óbecsei barátai, újabb irodalmi és történelmi kalandokban lesz részetek, izgalmas rejtvényeket készítünk, gyűjtjük az állatvilág, a természet és a technikai élet újabb csodáit, de a pályaválasztókra is gondolunk! Találkozunk a jövő héten is!

Ma már a televízió minden családban megtalálható. Befurakodott a nappaliba, a hálósobába, és van, hogy a konyhába is. Otthon szabadidőnk nagy részét a képernyő előtt töltjük, hiszen hozzáférhető, olcsó, kényelmes és szórakoztató. Televíziót mindenki néz, nem is keveset. Nem kétséges, hogy befolyással lehet gondolkodásunkra és a világról alkotott képünkre, hiszen rengeteg információt kapunk a televíziótól, mely közérthető és szemléletes. Képes a szemünk elé varázsolni távoli tájakat, eseményeket, akár megtörténésük pillanatában. Mondhatjuk, a televízió szinte ablak a világra. Képes kitalált történeteket illusztrálni, és élethűen bemutatni. Képes elhitetni velünk nem létező dolgokat, és képes kiragadni minket a valóságból, és néhány percre elfeledtetni velünk a problémáinkat. De képes arra is, hogy a világot úgy tárja elénk, hogy az tele van szörnyűségekkel, veszedelemmel, csalással, hazugsággal.

Az óbecsei Sever Đurkić iskolában Zapletán Erika magyartanár nő tanítványaitól afelől érdeklődtem mennyi időt töltenek a képernyő előtt, mi minden érdeklí őket, ma, a számítógép világában egyáltalán néznek-e tévét. Beszélgetőtársaim: **Harkai Réka, Beretka Karina, Szóke Xavér, Jusztin László, Turai Adela, Urbán Levente** és **Pál Orsolya**.

Réka leginkább a Magyar Televízió adásait nézi.

– Legjobban a vígjátékokat kedvelem – mondja elsőként Réka. – Vannak kedvenc sorozataim is. Ezek: a Mr. Monk, A flúgos nyomozó, A helyszínelők, de meg szoktam nézni az Éjjel-nappal Budapestet is.

Karina szombatnőként és vasárnapnőként a tévé előtt szurkolt, ugyanis ekkor zajlott az X-Faktor tehetségkutató verseny.

Ablak a világra

– Kedvencem a Bytheway együttes, nekik szurkoltam – jelenti ki Karina. – Persze, ha van valamilyen jó családi vagy szerelmes film, azt is megnézem. Nem sok sorozatot nézek, nemigen szeretem, mert nagyon sok közben a reklám. Szívesebben nézem meg az interneten. Ha nincs kedvemre való film, akkor inkább olvasok.

Adela is kedveli a tehetségkutató vetélkedőket, a mostani X-Fakort is végigkísérte.

– Az X-Faktor mellett a Sztárban sztárt is megnéztem. Nagyon érdekes volt, amikor egy-egy énekes, színész más énekest alakított. Kedvelem a családi filmeket, a Da Vincin a Hogy készül, tudományos dolgokat. Az Édes élet című sorozatot is kísérem. Ha nem érkezek megnézni, akkor másnap az ismétlést tekintem meg, vagy az interneten nézem meg.

Hasonlóan gondolkodik Laci is, inkább olvas, mint hogy akármilyen filmet megnézen.

– Ritkán tévézek – mondja Laci –, néha esténként megnézek egy jó filmet. Kedvelem az Űvegtigris, az Istenek a fejükre estek, a Két pasi meg egy kicsi című filmeket. Valójában, ami engem érdekel, azt megnézem az interneten, a You Tubon. Megtörténik, hogy a testvérem játszik a számítógépen, akkor én tévézek. Aki előbb ér a géphez, az használja. Ha én kerülök oda hamarabb, akkor leginkább vicces, zenés filmeket nézek a You Tubon. Az internetnek köszönve jól megtanultam angolul, ugyanis angol filmeket nézek. Ha a testvérem nem érti a játékot, elolvasom neki, lefordítom... Én is azt üzenem a Jó Pajtás olvasóinak, akármilyen filmet ne nézzenek meg, inkább olvassanak.

Xavér nagy sportoló, versenyszerűen vízilabdázik, nem is csoda, hogy kedveli a sportműsorokat.

– Nemcsak a sportműsorokat, a vízilabdameccsek közvetítését nézem – magyarázza Xavér –, a tudományos adásokat is kedvelem. Így a Discoveryt, a Da Vincit, a Viasat Historyt. Sokat lehet tanulni a közép-korról, ami éppen érdekel. Hogy mit nézek általában? Azt amiről nem vagyok letiltva. Ha például nem éppen úgy tanulok, ahogy kellene, többnyire a számítógéptől vagyok eltiltva. Ekkor a tévét nézem.

Levente a sorozatokat is kedveli, de a tudományos adásokat is megnézi.

– Én is néztem az X-Faktort – kapcsolódik a beszélgetésbe Levente –, s Danics Dórának szurkoltam. A sorozatok közül kedvencem a Jóban, rosszban. Humoros volt a Sztárban sztár is, amikor az énekesek mások szerepébe öltöztek be. Nem semmi, hogy Bereczki Zoltán, aki kiérdemelte a Magyarország legsokoldalúbb művésze címet, a nyerevényösszeget, a kétmillió forintot a beteg gyerekeknek, a Dévény Anna Alapítvány javára ajánlotta fel.

Ha a tévében nem tudok valamilyen filmet, adást megnézni, megtalálhatom az interneten.

Orsolya is az MTV adásait nézi a legszívesebben.

– A Tv2- n sok jó adás közül válogathatok. Itt nézem a Táncaakadémiát. Az RTL KLUB-on a Barátok közt című sorozatot meg a varázslók a Waverly helyből... De tetszik a Da Vinci is, ahol sok mindent meg lehet tanulni – fejezi be beszélgetésünket Orsolya.

Konc Erzsébet

Pályaválasztók, figyelem!

A pályaválasztás talán már a születésünkkel megkezdődik. Nagyon korán kiderül ugyanis, hogy mihez van tehetségünk, miben vagyunk ügyesek, és mit szeretünk csinálni. Mégsem figyelünk kellőképp a jelekre, mert amikor elérkezik a hetedik, a nyolcadik osztály, hirtelenjében ránk szakad a nagy gond: HOVA TOVÁBB? Igen, iskolákban gondolkodunk, pedig pályában kell gondolkodni. Ahhoz kellene kezdenünk, amihez jó érzésünk van, amit, úgy érezzük, szívvel-lélekkel tudnánk csinálni egész életünkben. Csakhogy a döntés tényleg nagyon nehéz. Hogy könnyítsünk a pályaválasztók kételyein, a második félévben minden számunkban egy-egy szakmával, hivatással foglalkozunk majd, megpróbáljuk egy-egy személy által közelbe hozni a szóban forgó pályát. Reméljük menet közben rájöttök, hogy semmi sem egyszerű, mindenért meg kell küzdeni, de arra is, hogy egy cél sem elérhetetlen, csak lépésről lépésre kell haladni, vállalva a nehézségeket is.

Úgy vélték, könnyű ezt mondani?! Higgyétek el, nem. Mondani sem könnyű. Nagyon tisztában vagyunk az előtettek álló kihívás súlyával, ezért igyekszünk a magunk módján és lehetőségeivel segíteni.

Épp ezért indítjuk sorozatunkat, melyben fontossági sorrend nélkül különféle szakmákat, hivatásokat mutatunk be. Először a színházba kukkantottunk be.

Hogyan lesz valakiből rendező?

Kérdéseinkre a zentai születésű **Lénárd Róbert** válaszol, aki tanulmányai befejezése után az Újvidéki Színházban jutott munkahelyhez. Rendez a színházban, a film sem ismeretlen előtte, és Újvidéken kívül igen otthonosan mozog Szabadkán is. Sőt, mind többször megfordul Budapesten is.

Lénárd Róbert szerint a rendezéshez egy adag fanatizmus kell,

különben nem végezheti jól senki

– Milyen iskolai végzettségre van szükség ahhoz, hogy valakiből rendező legyen, és mely városokban tanulhat? Fontos-e magyar nyelven tanulni, ha magyar közegben dolgozunk?

– Rendező úgy lesz az ember, hogy fölvetelzik a Művészeti Akadémia rendező szakára, amelyet két évente nyitnak, legalábbis Újvidéken, de hozzánk ez az egyetem van legközelebb. Ez egy öt éves egyetem, ebben az országban Újvidéken kívül még Belgrádban található meg. Kevés embert vesznek fel, legtöbbször hatot, úgyhogy a konkurencia nem kicsi. Magyarul sajnos nem lehet tanulni – nincs sem annyi színházunk, sem annyi magyar anyanyelvű jelentkező, hogy az anyanyelvünkön nyissanak osztályt.

– Az egyetemi végzettség film- vagy színházi rendezővé tesz?

– Ha az ember Újvidéken végez – mindkettővé. Persze naivitás volna azt hinni, hogy a diplomázás pillanatában mindent tudunk a szakmáról, de ez minden egyetemen így van.

– Milyenek az elhelyezkedési lehetőségek? Egyáltalán az oklevélén kívül kell-e némi többlet ahhoz, hogy munkába álljunk?

– A rendezőnek legtöbbször nincs állandó munkahelye. (Mondja ezt valaki, aki jelenleg az Újvidéki Színházban dolgozik. Ez azonban tényleg kivételnek számít.) A rendező szabadúszóként működik, inkább projekteken, mint folytonos nyolcórászásban. Egyébként ahhoz, hogy az ember hivatalosan is rendezőnek mondja magát, elvileg semmi sem kell egy diplomán kívül. Gyakorlatilag persze nem árt, ha jól csinálod a dolgod.)

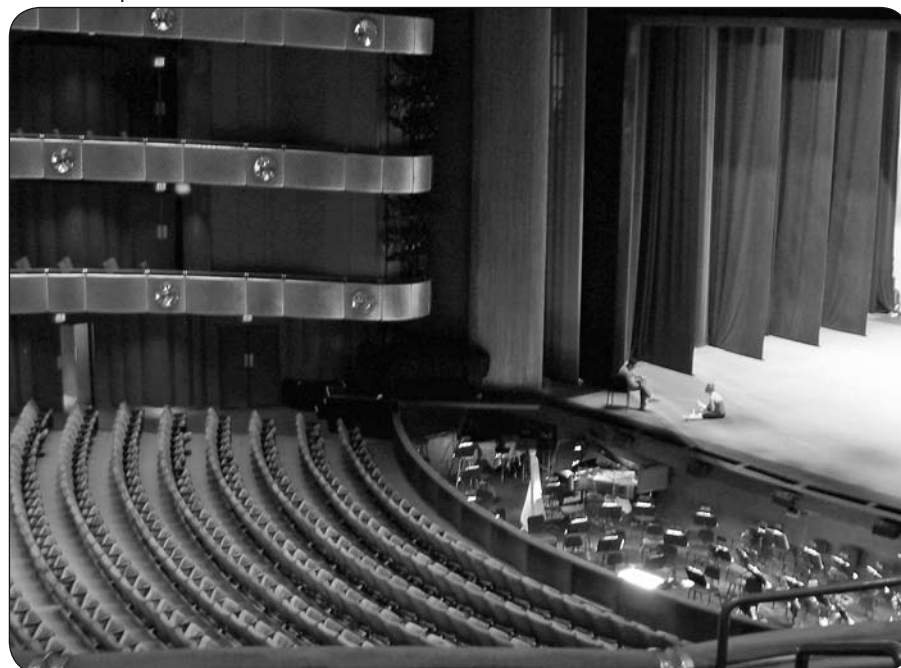
– Színházon belül miért jó rendezőnek lenni, és nem színésznek, sűgónak, világosítónak, kosztüm- vagy díszlettervezőnek...?

– Mindegyik szakmának megvan a maga varázsa. A világosítónak és a sűgónak is. A rendező álmodik, a színész eljártssza. Ezt így persze nagyon leegyszerűsíttem, de valami ilyesmi történik. Sokat kell dolgozni, ám az eredmény mindenért kárpótol.

– Melyek a rendezői hivatás szépségei és árnyoldalai?

– Szeretem, hogy a „hivatás” szót használod: mert az. Ezt nem lehet úgy csinálni, mint a könyvelést, hogy nyolc óra munka, aztán elfelejtem. Kell hozzá egy adag fanatizmus, mert éjjel-nappal a munkájának él az ember, ez esetben a rendező. Ráadásul legtöbbször kívülálló. Jön, rendez, elmegy. Saját társulattal nagyon kevesen rendelkeznek. Ez valakinek megfelel, valakinek nem. Sokszor majdnem beledöglik, hogy nem egészen úgy mennek a dolgok, ahogy szeretné. De akkor is megéri.

Nagy Magdolna

A színház lényegesen több, mint ami a színpadon látható. Magában foglal egy egész világot a színpad mögött, a jelmezek és a díszletek készítőitől a kellekeseken át a technikusokig.

A színház világának legismertebb szereplői a drámaírók és a színművészek, de a színház valójában magas szintű csapatmunka. A darabokat általában egy társulat adja elő, amelynek rendszerint tagjai a színgazdátok, a rendezők, a díszlettervezők, a jelmeztervezők, a maszkmesterek, a koreográfusok, a díszítők, a világosítók, a hangosítók, az öltöztetők és a dramaturgok is. Vajdaságban kevés magyar nyelvű hivatásos színház van, de vannak: az Újvidéki Színház, a Szabadkai Népszínház, a szabadkai Kosztolányi Dezső Színház, az ugyancsak szabadkai Gyermekszínház. Amatőr magyar nyelvű társulatból több van. Vannak bábszínházi társulataink is.

Mit olvassak?

* Ha van egy író, akinek szeretjük a műveit, és még nem olvastunk tőle mindent, könnyen választhatunk újabb olvasnivalókat. Új szerzők esetén azonban mindig bennünk lehet a kétség, hogy vajon jó, illetve (ismeretterjesztő mű esetén) megbízható író-e.

* Teljesen ismeretlen könyv esetén segíthet a fűlszöveg, a tartalomjegyzék, vagy ha beleolvassuk a műbe, de néha az is nehéz lehet, hogy eldöntsük, hogy egyáltalán mely könyvek fűlszövegét lenne érdemes elolvasnunk. A szerző neve mellett jó kiindulópont lehet, hogy a könyv milyen sorozatban jelent meg, de sok esetben még az is, hogy mely kiadó adta ki. Ha már sokat olvastál, kialakul benned valamilyen kép a kiadókról, tudni fogod, melyik adja ki a kedvenceidet, és mely kiadó könyveihez nem érdemes hozzányúlni.

* Ha egy teljesen ismeretlen területre érkezel (például most fogsz először sci-fi-t olvasni), érdemes körülnézni a téma iránt rajongók oldalain, hogy mely műveket tartják a legjobbnak. Vannak kifejezetten könyvekre szakosodott oldalak is, ahol a felhasználók megosztják egymással véleményeiket (pl. moly.hu), és ahol megnézhetjük, melyek azok az adott témához kapcsolódó kiadványok, amelyeket a legtöbbben olvastak, és pozitív véleménnyel vannak róluk. Érdemes azonban óvatosan járkálni a hasonló oldalakon – egy-egy, a történettel kapcsolatos elejtett megjegyzés elolvasása sokat ronthat olvasási élményünkön.

* Az ismeretterjesztő könyvek megbízhatóságával kapcsolatban legelőször a szerző nevét, végzettségét és a kiadót érdemes megnézni, majd a felhasznált szakirodalmat, illetve a könyvben emlegetett tudósok neveit. Bár ahhoz is kell némi ismeret, hogy ezek alapján meg tudjuk ítélni a könyvet. Minél többet olvassuk, annál inkább meg tudjuk ítélni egy könyvről, hogy megbízható-e.

* Ha elkezdünk olvasni valamit, és úgy találjuk, hogy nem nyerte el a tetszésünket, ne olvassuk tovább csak azért, mert már belekezdünk. Túl sok jó könyv van ahhoz, hogy rosszakra pazaroljuk az időnket.

„Nem furcsa, hogy én, aki csupa népszerűtlen könyvet írtam, ilyen népszerű fickó lettem?”

(Albert Einstein)

Renate Fabel
Francesco,
a pápa macskája

Szent István Társulat

Szövegértés

A szövegértés lényege az odafigyelésben rejlik. Ha már fáradtak vagyunk, vagy a szöveg valamely része nem elég világos számunkra, hajlamosak vagyunk rá, hogy olvassuk ugyan, de valójában egyáltalán nem figyelünk arra, mit olvasunk. Ilyenkor egyszer csak feleszmélünk, és rájövünk, hogy fogalmunk sincs, mi volt az előző pár bekezdés tartalma.

Fontos, hogy amint felfedeztük, hogy gépiesen, odafigyelés nélkül olvasunk, térjünk vissza, és olvassuk újra a szövegrészt onnan, ahol megszakadt a figyelmünk. Ne engedjük, hogy a gondolataink elkalandozzanak a szöveg témájától. Ha valami más kezd járni a fejünkben, hagyjuk abba az olvasást.

Nem baj, ha van a szövegben egy-két szó, amit nem értünk, a mondanivaló lényege a legtöbb esetben így is át fog jönni. Fontos azonban, hogy ne ijedjünk meg az ismeretlen szavaktól, ne ugorjuk át miattuk gondolatban az egész mondatot, hanem próbáljuk meg kitalálni az értelmüket, és ha úgy tűnik, hogy fontosak a történet megértése szempontjából, nézzünk utána a jelentésüknek!

Ha a szöveg értelme nem teljesen világos számunkra, megpróbálhatjuk átfogalmazni a saját szavainkkal, hátha ez közelebb visz a megértéséhez.

Elektronikus olvasás? E-könyv olvasó?

A neten számtalan könyv elérhető legálisan elektronikus formátumban. Az e-könyveket olvashatjuk számítógépen vagy akár okostelefonunkon is. Bár az okostelefonnak hatalmas előnye, hogy mindig rendelkezésre áll, apró kijelzője miatt kényelmetlen az olvasás.

Az e-könyv olvasók (miféleképp inkább tabletnek nevezik) kijelzője e-papír technológiát használ, amelynek lényege, hogy nincs háttérvilágítása, és csak akkor fogyaszt áramot, amikor lapozunk. Az e-könyv olvasókon így egy-egy feltöltéssel akár 6-8000 oldalt is elolvashatunk. Az e-papír szinte megtévesztésig hasonlít a hagyományos papírra, és egyáltalán nem bántja a szemet, lehetővé téve akár a hosszú regények olvasását is.

Egyes e-könyv olvasók beépített szótárral, jegyzetelési lehetőséggel és interneteléréssel is rendelkeznek. Mivel a memóriájukban több száz könyv is elfér, akár egész könyvtárunkat magunkkal cipelhethetjük olvasónkban.

Ha nem elégszünk meg az ingyenes tartalmakkal, angol nyelven több könyvesboltból is rendelhetünk e-könyveket.

Könyvajánló

Francesco, a pápa macskája

A világsajtó révén sokan tudják, hogy XVI. Benedek pápa kedveli az állatokat, különösen a macskákat. Ezt bizonyítja ez a könyv is, melyben Francesco, eredeti nevén Franz, a kölyökmacska és húga, Grisella elkerülnek gazdájukkal, az akkor még bíborossal Rómába. Francesco nagyon nehezen szokta meg az új környezetet és honvágya volt. Hiányzott neki Bajorország, a pentlingi ház, a gyönyörű mezők, a szabadság élvezete. Ezért az első adandó alkalommal megszökik, és az utcára kerül. Az egynapos nehéz kaland után többször is kisebb kirándulásokat tesz, míg végül vetélytársakra talál, de a trikolór szerencsemacska, Francesco ezt is túléli. Majd egy kékesfehér lánymacska lép az életébe, akit Biancának hívnak. Néhány vele töltött nap után Francescónak új otthonában a pápa kertészevel, Rosarióval kell élnie, ám mindennap meglátogatja a pápát, majd keresni kezdi szerelmét, Biancát, mert napok óta nem látta. Ekkor eljön a nyár, és Rosario Riminibe megy az anyjával, míg Francesco a pápával a nyári lakásba, ahol szintén sok kalandban van része. Végezetül megismerkedik egy újabb macskalánnyal, Stellával, aki állandóan követi, de őt is ott kel hagyja. Megkeresi Biancát, akit őt macskakölyök vesz körül, ám csalódik, mert nem ő az apjuk, ugyanis négy tigriscsíkos, egy meg kékesfehér. Otthagyja Biancát, és éli tovább az életét, mint a pápa macskája – tudtuk meg Siplika Adél webriportertől, aki iskolája, a bácskerteszi/kupuszina József Attila iskola honlapján tette először közzé könyvismertetőjét a mostani, népszerű Ferenc pápa elődje macskájának izgalmas történetéről. A kötetet Renate Fabel írta.

Mindegy, hogy piros, sárga, szürke vagy lila, mindegyik színhez kapcsolódik valamilyen jelentés, és mindegyiknek megvan a maga hangulata. Míg például a piros a szeretetet, szerelmet jelképezi, egyeseknek inkább a nyár érett gyümölcsseit vagy a haragot juttatja eszébe, és amíg a kékről azt tartják, hideg szín és balszerencsét okozhat, addig másoknak az égboltot vagy a tengert idézi fel. A színek hatásáról, hangulatáról és kedvenc színeikről a szabadkai Széchenyi István iskola hatodikosaival, **Vidakóvic Dajánával, Kerekes Nikolettával, Lábadi Csillával, Tisity Anitával, Kövesdi Jenifferrel és Dusnoki Csabával** beszélgettünk.

Dajana kedvenc színe a kék, habár korábban a lilát szerette.

– A szobám falát is lilára festettük, de most, hogy feljött a kék szín, nagyon megtetszett. Gondolom, a lilához még visszatérek, amit azért szeretek, mert szerintem erőt sugároz, és az embernek egyszerre több kedvenc színe is lehet. Az öltözékemben általában a feketét kombinálom más színekkel, a kékhez, lilához is, meg szeretem a fekete-fehér kombinációt. Általában a hangulatomhoz igazítom a ruháim színét is, rossz kedvemben sötétebb színeket viselek, ha vidám vagyok, élénk színeket választok. A nagyon sötét pirosat viszont nem kedvelem, az valahogy nem fér bele az én világomba, habár azt sem mondhatom, hogy idegesítene.

Csaba viszont a narancssárgát szereti, ugyanis, amikor hazaért a táborozásból, a szobájában narancssárga színű falak és bútorok fogadták. Akkor tetszett meg neki ez a szín.

– Ez egy vidám, élénk szín, örömet kelt bennem. Érdekes dolog, hogy a színek így hatnak ránk, habár nem tudom, miért. A fiúk egyébként inkább a sötét színeket kedvelik, a feketét, szürkét, sötétkéket, ezeket én is szeretem, sőt szerintem a narancssárga is fiús szín. A zöldet is szeretem, de a fehéret már nem annyira, mert nekem a halált, temetést juttatja eszembe. Az évszakokhoz is tudnék színt kapcsolni, a tavaszhoz a narancssárgát, a nyárhoz a pirosat, a télhez a sötétkéket, az őszhöz pedig a citromsárgát és a barnás színeket, és ez az öltözködésemben is megjelenik.

Nikoletta szerint a színeknek nincs külön jelentésük, nincs külön fiús vagy lányos szín, hiszen a rózsaszín is jól áll a fiúknak.

– Szeretem a citromsárgát, mert az jókedvet sugároz, de a kedvenc színem a sötétkék és az erős rózsaszín, sőt hamarosan a szobám fala is rózsaszín lesz, mert szerintem fontos, hogy a környezetünk színe is olyan legyen, amelytől jól érezzük magunkat. A

Színes hangulatok, hangulatos színek

sötét színeket, a kéket kivéve, nem szeretem, mert azok szomorkás hangulatúak, és ha szomorú vagyok, inkább vidámabb színekbe öltözöm, mert valahogy felvidítanak. A fekete számomra a gyász színe, de ugyanakkor elegáns is, és egyes alkalmakkor kimondottan a fekete színt kell viselni, mert az illik oda.

Csilla kedvenc színei a világoszöld és a citromsárga, amelyek számára a tavaszt idézik fel, és felvidítják.

– Főleg a ruháimon keresztül tudom kifejezni, hogy ezt a két színt szeretem leginkább, és amikor rossz kedvem van, ezek a színek kicsit feldobnak. Persze mindegyik színt szeretem, talán a szürke és a barna kivételével, mert azok számomra valahogy szomorkás színek. A szobám most lila, ami már nem a kedvencem, de azért szeretem ezt a színt is, viszont legközelebb már zöldet szeretnék. A zöld és citromsárga számomra a tavaszhoz kapcsolódik, a nyárhoz a kéket és narancssárgát tudom társítani, az őszhöz a piros árnyalatok, a télhez pedig a fekete, a fehér meg a pasztellszínek illenek.

Jeniffernek nagyon tetszik a feketet, ezért többek között a szemüvegkerete is fekete színű. Mint mondja, fontos, hogy az ilyen dolgokban is a megfelelő színeket válasszuk.

– Habár a feketéről a gyász is eszembe jut, mégis valamiért szeretem ezt a színt, és

ha választok valamilyen ruhát, felsőt, akkor abban van egy kis fekete is. A kéket, fehéret, a rózsaszínt és a lilát is szívesen hordom még, úgyhogy elég sok színt kedvelek. A pirosat nem tűröm meg magam körül, a barna pedig valahogy taszít, habár az ősz egyik színe a sárgával együtt, és akkor szép tud lenni, bár a sárgát sem nagyon szeretem, meg a zöldet sem. A testvéremmel közös a szobánk, és mivel ő fiú, a falak zöldek, és nekem nem nagyon tetszik. Én inkább kéket szeretnék, ami megnyugtat és felvidít.

Anita szerint valahol a lelkünkben dől el, melyik lesz a kedvenc színünk, amelyik tükrözi a személyiségünket, az ízlésünket és a hangulatunkat is.

– Bizonyos emberekhez bizonyos színek illenek. Szerintem mondjuk Jeniferhez citromsárga, Csillához világoszöld, Dajánához kékes, Csabához narancssárga, Nikihez pedig sötétlila. Nekem azt mondták, ha szín lennék, kék lennék, de nem tudom, így van-e. Szeretem a kéket, de nem a kedvencem. Vagyis a türkizkék nagyon tetszik, meg a lila is, sőt, nagyon sok lila dolgot viselek. Türkizkéket már nehezebben tudok magam köré gyűjteni, ám ha valahol meglátom ezt a színt, rögtön felvidít. Egy szín van, ami egyáltalán nem tetszik, ez a narancssárga, így ha ezt kellene viselnem, biztosan rosszul érezném magam a bőrömben.

Sztójánovity Livia

A nagy háború nagy évfordulója

Száz éve kezdődött az első világháború

Nap mint nap olvashatunk olyan történelmi eseményekről, évfordulókról, amelyek mély nyomokat hagytak az emberiség múltjának, jelenének és jövőjének formálásában. Azonban még a fontosak között is vannak fontosabbak és legfontosabbak. Az idei év a mai Európa és világ sorsát meghatározó esemény kezdetének jegyében fog telni. Egy olyan esemény, amely az emberiség történelmének az addigi legsötétebb fejezetét, éveit hozta, amely egyesekben szomorúságot és fájdalmat, másokban a dicsőség és büszkeség érzelmét kelti, de egy biztos: senkit sem hagy közömbösen.

A „nagy háború”, ahogyan akkor nevezték a napjainkban első világháborúként emlegetett négyéves összetűzést a nagyhatalmak között, kerek egy évszázaddal ezelőtt, 1914-ben kezdődött. Már korábban is sor került nagyobb méretű konfliktusokra, amelyekbe sok ország bele volt avatva, mint például a 17. században lejátszódó harmincéves háború vagy Napóleon hadjárata, de olyanra még nem, amely valamilyen módon mind a hat földrészt érintette, és amely közvetve vagy közvetlenül az egész emberiségre kihatott, megváltoztatva milliók és milliók sorsát. Addig példátlan mennyiségű katonai özőnlötte el a legnagyobb csatatereteket, és a seregek most már tíz, sőt száz ezrekben voltak számlálhatók. Mindehhez társult a modern harcművészet, az első tankok, tengeralattjárók, repülőgépek, lövészárkok és harci mérgek sokasága. A végeredmény: majd 20 millió halott, és megannyi sebesült. A falvak, városok és országok sokasága romokban hevert. A világtérkép pedig nem ismert önmagára.

Géppuskás és gázálcáros katonák a háborúban

De nézzük csak, kik is voltak a főszereplők! Az összetűzés gyökereit még jóval a háború kitörése előtti évtizedekben kell keresnünk, amikor is az európai nagyhatalmak két egymással szembenálló katonai-politikai tömbbe, az antantba és a hármasszövetségbe sorakoztak fel. 1882 májusában Bécsben három új, fiatal, tette kész birodalom, amelyek Európa központi részén helyezkedtek el, szerződést kötött. A frissen egyesült Olaszország, a harcias Német Császárság és a soknemzetiségű Osztrák–Magyar Monarchia összefogása félelmet váltott ki az akkori állapotokat megőrizni

Európa 1914-ben. A központi hatalmak és az antant

törekvő angolokban, franciákban és oroszokban.

Lássuk most milyen állapotok uralkodtak a kettős Monarchiában, amelynek mi is része voltunk, és amely mély nyomokat hagyott itt Vajdaságban is, a valamikori Délvidék térségében.

Az 1867-ben aláírt osztrák–magyar kiegyezés, amelyet Deák Ferenc harcolt ki a magyar nép számára sok-sok keserves, küzdelemmel teli év után egyben egy új, kettős állam létrejöttét jelentette. Mondhatjuk, hogy Európának egy kicsinyített változata állt előttünk: éltek benne németek, magyarok, románok, horvátok, szerbek, szlovákok, csehek, rutének, lengyelek, olaszok és más népek, szórványban vagy tömbökben. Galíciában többségben voltak a rutének és lengyelek, Morvaországban a csehek, keleten a románok, Krajnában a szlovének és olaszok, a déli térségekben pedig szerbek, horvátok és bosnyákok. A Monarchiának ez a színessége rengeteg különböző kultúrát, nyelvet, vallást, hagyományt, népszokást jelentett, amely mindenféleképpen gazdagította az országot. Ám úgy tűnik, ez a lehetőség nem lett teljes mértékben kihasználva, sőt ellenkezőleg, néha gondokhoz vezetett: ugyanis a kisebbségek nem érezték magukat egyenrangúnak és a birodalom teljes jogú lakosainak. Éppen ebből az okból, a két központ, Bécs és Budapest olyan irányításra szorult, amely az ország egységét, polgárainak pedig egymáshoz tartozását kellett, hogy érzékeltesse. A több mint 50 millió lakosnak több mint a fele, majdnem 60 százaléka az állam fejlettebb, osztrák felén élt, a magyar részen pedig valamivel több, mint 40 százalék, habár A. J. P. Taylor angol történész szerint az Osztrák–Magyar Monarchiának nem is voltak igazán természetes határai.

Már a vallási viszonyokat vizsgálva egy szerzeágazó, bonyolult kavalkádra akadunk. Ha csak a legnagyobb vallási közösségeket akarjuk említeni, a Monarchiában jelen volt a római katolikus, amely a lakosság háromnegyedét ölelte magába, és a görögkeleti egyház mellett a református, az evangélikus, az unitárius és az izraelita is. Hasonló volt a helyzet a nyelvek tekintetében is. A német és a magyar nyelv mellett használatos volt a cseh, szlovák, román, lengyel, olasz, szerb és horvát is. A művészeteknek egyesítő szerepe is volt. Kialakult egy, kimondottan a Monarchiára jellemző közép-európai művészeti stílus, amely legjobban talán az építészetben mutatkozott meg. A mai ausztriai, magyarországi, csehországi és más egykori monarchiabeli városok közigazgatási épületei igencsak emlékeztetnek egymásra, és hű bizonyítékai annak, hogy egykor közös államhoz tartoztak. Ha vonattal ma végigutazunk Vajdaságon, felismerhetjük az akkori időkre emlékeztető vasútállomásokat, amelyek egymásra is hasonlítanak, de hasonlókat találunk Magyarországon, Szlovákiában, Romániában is.

Jászi Oszkár, a dualizmus korának kitűnő szakértője írja a Habsburg-monarchia felbomlása című könyvének bevezetőjében, hogy: „Ha tehát az osztrák–magyar állam kísérlete valóban sikeres lett volna, a Habsburg-monarchia a maga területén megoldotta volna a mai Európa legalapvetőbb problémáját, (...) hogyan lehetséges oly módon egyesíteni rendkívül különböző eszmékkel és hagyományokkal rendelkező nemzeteket, hogy mindegyikük élhesse továbbra is a maga sajátos életét, de ugyanakkor oly mértékig csökkenjen nemzeti szuverenitásuk, ami lehetővé teszi a békés és hatékony nemzetközi együttműködést.”

Gyarmati Balázs történész

• Ezen a napon történt • Ezen a napon történt • Ezen a napon történt •

Január 23. Zelma napja.

Zelma: Női név, a német Selma névből származik, ez pedig a Salome és az Anselma becézője.

1783. január 23. (231 éve történt)

Megszületett Stendhal (eredeti nevén Marie-Henri Beyle) francia író. Legismertebb művei a Vörös és fekete, A párizsi kolostor. A francia realista regényírás első nagy képviselője, a lélekelemzés egyik legnagyobb mestere.

1983. január 23. (31 éve történt)

Meghalt George Cukor magyar származású amerikai filmrendező (Elfújta a szél, My Fair Lady).

1898. január 23. (116 éve történt)

Rigában megszületett Szergej Mihajlovics Eizenstein szovjet filmrendező, akinek világsikerű filmje a Patyomkin páncélos.

1928. január 23. (86 éve történt)

Megszületett Jeanne Moreau, francia színésznő (Jules és Jim, Szerezők, Nikita).

1964. január 23. (50 éve történt)

Los Angelesben megszületett Mariska Hargitay magyar származású amerikai színésznő (Tequila és Bonetti, Egyik kopó, másik zsaru, Báránybörben...)

Január 24. Xénia napja.

Xénia: Görög eredetű név. Jelentése: vendég, vendégszerető. Az ókorban Xenia volt a vendégnek nyújtott ajándék neve.

1965. január 24. (49 éve történt)

Londonban 90 éves korában meghalt Sir Winston Churchill brit államférfi, író és költő, aki a nagy II. világháborús koalíció miniszterelnöke volt, 1953-ban irodalmi Nobel-díjat kapott.

1941. január 24. (73 éve történt)

Megszületett Neil Diamond, amerikai zenész, énekes (Sweet Caroline, Holly holly).

Január 25. Pál napja.

Pál: A latin Paulus névből származik. Jelentése: kicsi, kis termetű férfi.

1265. január 25. (749 éve történt)

III. Henrik angol király először hívta össze a parlamentet, amely az urak és a püspökök mellett a megyék és a városok követeiből állt. Az angol történelemben ez volt az első parlament, amelyben a közrend képviselői is helyet kaptak a főrendek mellett.

1874. január 25. (140 éve történt)

Párizsban megszületett William Somerset Maugham angol író, drámaíró. Legismertebb regényei az Örök szolgaság, Az ördög sarkantyúja és a Sör és perec.

1920. január 25. (94 éve történt)

Meghalt Amadeo Modigliani olasz festő, ikonszerű, lírai hangvételű női aktok és arcképek festője.

Január 26. Vanda napja.

Vanda: Lengyel, német eredetű név, egy mondabeli királylány neve. Jelentése: vend nő. Német jelentése: biztonság, rejtettség, védelem, vessző, varázsvessző.

1887. január 26. (127 éve történt)

Elkezdődött az Eiffel-torony építése Párizsban. Párizs jelképe Gustave Eiffelről (1832–1923), az építőről kapta a nevét, akinek mellszobra ma is látható az északi pillér tövében. Az építmény a francia forradalom centenáriuma rendezett világiállításra készült. Hétszáz terv közül fogadta el a zsűri 1886. június 12-én Eiffel mérnök művét, az építkezés 1887. január 26-án kezdődött, majd tiszteletre méltó gyorsasággal, 2 év, 2 hónap és 2 nap alatt fel is épült a torony. Az akkori szokásokkal ellentétben különös figyelmet fordítottak a biztonságra, egyetlen munkás sem halt meg az építkezés során. Megépültekor a világ legmagasabb építménye volt, és az is maradt 1929-ig, a New York-i Chrysler Building elkészültéig. 15 000 különböző fémdarabját 2,5 millió kézzel formázott csavar tartja össze, melyek közül egyetlen egyet sem kellett újraformázni, annyira pontos munkát végeztek.

1905. január 26. (109 éve történt)

Dél-Afrikában megtalálták a Culliniant, a világ legnagyobb gyémántját. Nevét Sir Thomas Cullinanról kapta, aki 3 évvel a gyémánt megtalálása előtt felfedezte a bányát.

Január 27. János napja.

János: Bibliai név. A héber Johanan név görög Johannesz változatából származik. Jelentése: Jahve megkegyelmezett. Magyarországon a 16–18. században a legnépszerűbb férfinév volt, később is a gyakoriak közé tartozott, egészen az 1970-es évekig.

1945. január 27. (69 éve történt)

Holokauszt emléknap Európában. Az Auschwitz-Birkenau koncentrációs tábor felszabadításának emlékére.

1756. január 27. (258 éve történt)

Megszületett Wolfgang Amadeus Mozart osztrák zeneszerző, zongorista, orgonista, karmester (Varázsfuvola, Don Giovanni).

1834. január 27. (180 éve történt)

Megszületett Dmitrij Mengyelejev kémikus, a periódusos rendszer megalkotója.

1860. január 27. (154 éve történt)

Meghalt Bolyai János, minden idők egyik legeredetibb gondolkodású matematikusa. Tragikus sorsú hadmérnök, akinek geometriája „az új más világ” nélkül elképzelhetetlen lenne korunk nagy vívmányainak, a rakétáknak és a műholdaknak a működése.

1880. január 27. (134 éve történt)

Thomas Edison szabadalmaztatta az elektromos izzólámpát.

1918. január 27. (96 éve történt)

Bemutatták az első Tarzan-filmet Tarzan of the Apes címmel.

Január 28. Ágnes napja.

Ágnes: Jelentése: szent, tiszta, szemmérme, szűzies. A középkorban a latin agnus (bárány) szóval azonosították, a hasonló hangzás és a bárány jelképes jelentése alapján.

1805. január 28. (209 éve történt)

Meghalt Csokonai Vitéz Mihály költő, író műfordító, színész (Dorottya). Lilla-verseinek ihletője nagy szerelme, Vajda Julianna volt. Versei mellett kiemelkedik A méla Tempefői

című színműve és Dorottya című vígopera.

1613. január 28. (401 éve történt)

Galileo felfedezte és a Jupiter mellett leírta a Neptunuszt, bár még akkor azt hitte, hogy egy csillagot talált.

1844. január 28. (170 éve történt)

Megszületett Benczúr Gyula festőművész, a magyar történeti festészet egyik nagy alakja (Vajk megkegyelmezése).

1884. január 28. (130 éve történt)

Megszületett Auguste Piccard svájci fizikus, akinek elsőként sikerült közel 16 000 méter magasságba repülnie.

1986. január 28. (28 éve történt)

A Challenger amerikai űrrepülőgép a start után 73 másodperccel Cape

Canaveral felett 17 km magasságban felrobbant. Az embert szállító űrhajók történetének addigi leg súlyosabb katasztrófája során valamennyi utasa (hat űrhajós és egy tanítónő) életét veszítette. Összesen hat ilyen űrrepülőgépet építettek meg, melyek közül öt repült a világűrben.

Január 29. Etelka napja.

Etelka: Dugonics András névalkotása az Etelka című regényében (1788). Jelentése: atyácska.

1876. január 29. (138 éve történt)

Budapesten 72 éves korában meghalt Deák Ferenc magyar politikus, akit kortársai a haza bölcsének neveztek megfontoltsága és tisztessége miatt. Az 1848-ban megalakult első magyar felelős, független minisztérium (Batthyány-kormány) igazságügyminisztere volt, majd a kormányzó Deák-párt vezetője.

1860. január 29. (154 éve történt)

Megszületett Anton Pavlovics Csehov orosz drámaíró (Sirály, Cseresznyés kert).

A világító bogártól a legparányibb békáig

A kutatók még mindig új állatfajokra bukkannak a Föld különböző pontjain

Hihetetlen, de igaz, hogy a természetnek még mindig van olyan része, melyet az ember nem ismer, vagy nem vett számba. Az újonnan felfedezett fajok rendszerbe helyezése, leírása óriási időt vesz igénybe, de nem lehetetlen. Ezért a tudósok évről évre csodás meglepetésekkel rukkolnak elő. A következő összeállításunkat *Merkel Boglárka* (tudománykommunikáció mester szakos hallgató, budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem) készítette, ő pedig egy jeles folyóiratból, a *Guardian*-ból kölcsönözte az adatokat és a fotókat.

Az Arizonai Állami Egyetem Nemzetközi Fajfelfedezési Intézete a 2010-s években leírt 18 ezer fajból összeállított egy tízes listát. A kiválasztás során a bizottság célja az volt, hogy felhívja a figyelmet az újonnan felfedezett fajok veszélyeztetettségére, és különleges tulajdonságaikra. Ezek közül mutatunk be néhányat.

Lesula-cerkóf az afrikai Kongóból

A kapcsolódó csőrösrovaroknak vannak ma élő fajai is. A növényzet között függőszekedve kapják el más izeltlábúakból álló táplálékukat. Rokonaikhoz, a skorpiófátyolkákhoz hasonlóan testük nyúlánk, két pár keskeny szárnyuk és hosszú, fonalszerű lábaik vannak.

Az óvilági majmok közé tartozó Lesula-cerkófot a Lomani-medencében fedezték fel. A helybeliek már régóta ismerik, a tudomány számára azonban újdonság volt. Afrikából az elmúlt 28 évben vele együtt mindössze két új majomfajt írtak le. A kutatók elsőként egy fogásban tartott fiatal állattal találkoztak 2007-ben. Nem győzték hangsúlyozni, hogy a félnék jószágnak egészen emberszerű a szeme. A Lesula-cerkófokat könnyebb meghallani, mint meglátni, mivel hajnalonként kórusban kiabálnak. A majmok a lakott településektől távoli erdőkben élnek, húsupért vadásszák őket, számuk csökken, ezért a faj természetvédelmi státusza a sebezhető kategóriába esik.

A látványos, nagy termetű, hárfa vagy lant alakú hűsevő szivacsot a Csendes-óce-

án észak-keleti részén, Kalifornia partjai előtt fedezték fel, 3400 méteres mélységben. A szivacs testét 2–6 „szárny” alkotja, amin több mint 20, párhuzamosan elhelyezkedő függőleges ág sorakozik. Az ágak gyakran felfújtt, hólyagszerű labdában végződnek. Ez a szokatlan forma nagymértékben növeli a szivacs testének felszínét, így a lehető legnagyobb felületen gyűjtheti össze lebegő zsákmányát.

Sötétben világító csótány, Ecuador

A mirtuszfélek családjába tartozó Eugenia erdei cserje nagy fajszerű, világszerte elterjedt nemzetség, melybe örökzöld fák és cserjék tartoznak. Dél-Amerikában, Új-Kaledóniában és Madagaszkáron különösen sok faja él. Az Eugenia petrikensis akár két méter magasra is megnő. Smaragdzöld, kissé fényes levelei és gyönyörű, sűrű fürtökben álló apró, rózsaszín virágai vannak. Veszélyeztetett növényként tartják számon.

A fénykibocsátás meglehetősen ritka a szárazföldi állatok körében. Főként a bogarak néhány csoportjában ismeretes (szentjánosbogarak, pattanóbogarak), valamint a barlanglakó gombaszúnyogoknál. Az első világító csótány 1999-es felfedezése óta több tucat faj létezésére „derült fény”. Mindegyikük ritka, és érdekes módon csak a fényszennyezéstől távoli területeken fordul elő. A lista legújabb tagja a veszélyeztetett, vagy talán már ki is halt *Lucihormetica luckae*. Ennek a csótánynak csupán egyetlen példányát gyűjtötték 70 évvel ezelőtt egy olyan területről, amelyet később átalakított

egy vulkán kitörése. A faj leginkább azért figyelemre méltó, mert a mérete és a „fényszóróinak” elhelyezkedése arra utal, hogy a mérgező világító pattanóbogarakat utánozza.

A gerincesek mérete rendkívül széles skálán mozog: a legparányibb béka mindössze 7 milliméteres, míg az óriásbálna akár 26 méter hosszú is lehet. Az új békafajt Pápua Új-Guineában, az Amau nevű falu közelében fedezték fel. A kétlétű elnyerte „a világ legkisebb ma élő gerincese” címet, mellyel 2006 óta egy, a pontyfélék családjába tartozó parányi, délkelet-ázsiai hal büszkélkedhetett. A felnőtt hím és a nőstény békák testhosszának átlaga csupán 7,7 milliméter. Néhány kivételtől eltekintve a különösen kisméretű békák (köztük ez a faj is) a páras trópusi esőerdők nedves avarjában élnek.

Lantszivacs, a Csendes-óceán észak-keleti részén, Kalifornia, Egyesült Államok

Hock Ping Guek amatőr fotós egy Kuala Lumpur közelében lévő parkban kapta lencsevégre a gyönyörű zöld fátyolkát, melynek szárnytoveinél fekete foltok láthatóak. A fotót közzétette a Flickr képmegosztó portálon, új szokást indítva el a tudomány és a közösségi média találkozásában. Egy tudós felismerte, hogy különlegességről lehet szó. Amikor Guek gyűjtött egy példányt a rovarból, elküldte a londoni Természettudományi Múzeumba, ahol megerősítették, hogy új fajjal állnak szemben. A fotós és a két kutató egyesítette erejét, és a Google Docs használatával közösen készítették el a leírást. Az eset a „citizen science”, vagyis az amatőrök közreműködésével végzett kutatás diadala: a tehetséges emberek a modern média által a világ három különböző tájáról együttműködve érték el, hogy a felfedezés napvilágot lásson.

Szépséges, csigaevő kígyófajt fedeztek fel Nyugat-Panama hegyvidéki esőerdeiben. Éjszakai életmódot folytat, és lágy testű állatokra vadászik: földigilisztákra, kétlétűek petéire, valamint házas és házatlan csigákra. Az ártalmatlan hulló a mimikri segítségével védekezik: a mérges korallkígyók váltakozó sötét és világos gyűrűit utánozza.

Tudtad-e?

A legparányibb béka mindössze 7 milliméteres, míg az óriásbálna akár 26 méter hosszú is lehet.

Miért olyan különleges állat a zsiráf?

el. Éjszaka többnyire állva, de olykor fekvé, fejét mindig az egyik hátsó lábán nyugtatva alszik.

Minden zsiráf foltos, de a szőrzet színeze- te, a foltok méretei és kontúrajai alfajonként, a mintázat pedig egyedenként változik. Ahogy két embernek sincs azonos ujjlenyomata, úgy két zsiráfnak a foltjai sem ugyan- olyan mintájúak.

Nagyon sajtáságosan áll akkor, amikor valamit föl akar venni a földről, vagy inni akar. Előfordul, hogy a zsiráf e célból letér- del, rendszeren azonban úgy hajtja le felső testét, hogy két első lábát annyira szétter- peszti, hogy hosszú nyakával kényelmesen leér a földre.

Egyetlen zsiráfaj létezik kilenc alfajjal, amit a minták szerint lehet megkülönböz- tetni. A nevének (Giraffa Camelopardalis) jelentése „valaki, aki gyorsan jár, egy leo- párd mintájú tevé”. Akárcsak az egypúpú tevének, a zsiráfnak is van egy púp a hátán, és hosszú utat tud megtenni víz nélkül, az akácia levelekből álló lédús étrendjének kö- szönhetően.

A zsiráfok nagy szívű élőlények; a szó szoros értelmében. 12 kilós szívre és magas vérnyomásra van szükségük ahhoz, hogy el ne ájuljanak, amikor visszaemelik a fejüket a talajszintről.

A zsiráf nyelvének a színe kékesfekete, hogy a nap ne tudja megégetni, és 45 cm hosszú is lehet. Nagyon kemény, és úgy tű- nik, hogy áthatolhatatlan a tövisek számára.

Sokáig azt hitték a zsiráfról, hogy nem ad ki hangokat. Javarészt valóban csendes, de a legfrissebb megfigyelések szerint béget, rőfög, horkant, és infrahanggal is kommu- nikál.

A zsiráf a nap legnagyobb részét evéssel tölti, 34 kg élelemre van szüksége naponta ahhoz, hogy fenntartsa hatalmas testét.

A zsiráf Afrikában élő párosujjú patás em- lősállat, a legmagasabb és leghosszabb nyakú szárazföldi élőlény. A savannák lakó- ja az ókortól kezdve kedvelt attrakció volt; Rómában először Julius Caesar mutatott be zsiráfokat az amfiteátrumi játékokon.

A zsiráf születésekor kb. két méter ma- gas, a hímek pedig öt és fél méterre is me- gnőhetnek, melyhez még hozzáadódik a két méter hosszú nyakuk is. A zsiráfborjú szüle- tésekor két méter magasból fejjel a földre zuhan. Az újszülött zsiráfok körülbelül egy óra elteltével kezdenek el járkalni.

Az emlősállatok közül a legkevesebbet a zsiráfok alszanak, alvásigényük két óra, de ezt a rövid időt sem egyhuzamban aludják át, hanem csak 5-10 percre szunyóóknak

Wilbur, a babaőr

Chris Lowe és felesége tartottak attól, hogy hogyan viselkedik majd kutyájuk az újszülött kisbabájuk mellett. De minden aggodalmuk elszállt, amikor Wilbur, a welsh corgi találkozott a kislánnyal. Wilbur el sem mozdul Claire mellől, amióta a szülei hazahozták. A szülők nem számítottak rá, hogy a kutya a kisbaba féltő védelmezője lesz. Minderről megható fotókat is készítettek, amelyeket a Reddite töltöttek fel. A tün- déri páros fotói természetesen futótűzként terjednek az interneten.

Van fényképed házi kedvencedről? Oszd meg velünk!

A téli szünidő idején több levél futott be címünkre házi ked- vencetek fotójával. Örömmel várjuk továbbra is jelentkezéseket a Jó Paj- tás, 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1. levélcímre vagy a jopajtas.szerk@ magyarszo.com e-mail-címre.

A kutyám neve Electra – írja **Tóth Evelin** Zentáról (4. a osztály, Thurzó Lajos iskola), majd részletesen bemu- tatja: Német juhász, és öt hónapos korában vásároltuk. Emlékszem, mi- lyen pici volt, és nagyon szerette, ha kényeztettük, játszottunk vele... Azóta három év telt el, és ez nem változott, ma is ujjong, ha megjelenünk az ud- varban, és labdázni kezdünk vele. A foga között hurcolja a kedvenc labdá- ját. Cirmivel, a cicánkkal barátságba került, nyalogatja, megengedi neki, hogy a tányérjából egyen. Érdekes, ha mi megjelenünk, rögtön „abbamarad” a barátság, és elzavarja onnan. Jelzi, hogy ő az úr az udvarban. Állandóan

szabadon tartjuk, nagy az udvar, had futkározzon kedvére. A bátyám és apukám szokta sétáltatni, mi anyu- val nem tudjuk elég erősen tartani a szíját. Körülbelül 40 kg a testsúlya. Minden kutyát megugat és támad az utcán. Úgy hallottam, így védi a gaz- dit. Nagyon jó házőrző, és hozzáért a szívünkhöz. Mindannyian nagyon szeretjük.

Kicsi koromban el is neveztem Tóth Electrának, „hiszen ő is a család- hoz tartozik”.

RÜGYFAKADÁS

„Légy jó mindhalálig?”

Mi a legnehezebb dolog manapság? Pofonegyszerű a válasz, és nagyon eszomorító. Legnehezebb jónak lenni.

A jóság már nem divat a rohanó világban. Olyan lett, mint egy régi, elöregedett pulcsi, melyet tudatosan vettünk le magunkról, és elhajítottuk az isten háta mögé. Emberi lény... Azt mondják az ember a legnemesebb élőlény a világon. Számomra ez nagyon vitás! Ember, aki olyan embertelen? Gazember, aki gaztetteket hajt végre? Gyilkol, lop, hazudik, pusztít? Környezetszennyező? Az állatokat az ösztön vezérli, véleményem szerint még sok más embert is. Olyan borzasztó, olyan... igazságtalan... Sorolnám tovább, de már ez is sok. Hangsúlyozom... Tudatos cselekvésről van szó! Aki ismeri Michael Jackson Eartsh című zeneszámát, tudja, miről beszélek.

Amikor valaki szép szavakkal illet bennünket, teljesen meg vagyunk lepődve. Miért van ez? Mert megszoktuk a rossz dolgokat, pesszimisták lettünk. Elfelejtettük a jóságot, mert nem gyakoroljuk. Megfelekedtünk arról, hogy miért kell átadnunk a helyünket a buszon az idősebbeknek. Érzéketlenek lettünk, mert nem szólunk a babakocsit toló anyukának, hogy a babája lerúgta a lábáról a zoknit, ami a földön hever.

Ha kóbor kutyát látunk az utcán, elfordítjuk a fejünket, meg sem simogatjuk. Hiszen meglehet, hogy csak a szeretetünkre éhes. A koldusnak nem adunk pár dinárt, mert gyűjtünk az érintőképernyős mobiltelefonunkra. Pedig olyan könnyű jónak lenni, csak akarni kell. Hiszem azt, hogy minél többet adunk magunkból, annál többet kapunk vissza. Szerintem mindenki birtokolja magában a jóságot, csak nem tud vele mit kezdeni. Minden mulandó, csak a jóság maradandó. Erre jó példa a három éve elhunyt nagymamám, ha rá gondolok, előnt a melegség, ezért követem példáját.

Olyan jó, hogy minden este gyermeki ártatlansággal, tisztasággal hajtom le a fejemet a párnára. Ezért „légy jó, légy jó mindhalálig!”

Cvejity Dianna, 8. osztály, Ivan Goran Kovačić iskola, Szabadka

A négy évszak

*A tavasz az gyönyörű,
ekkor a természet zöld színű.*

*Következik a nyár,
a tarka színeivel vár.*

*Az ősz beköszönt,
és a sok madár elköszön.*

*Ezután jön a fehér tél,
és a hóember vígan él.*

Lackó Zoltán, 5. osztály, Gligorije Popov iskola, Kisorosz

A táska monológja

Ebben a fogalmazásban az én kissé gyötrelmes életemet írom le.

Nevem nincs, ezért maradjunk annyiban, hogy egy táska vagyok. Ciklámen, sárga, narancssárga, világos- és sötétszürke színből pompázom. Két fülem hátul lóg, egy pedig már félig szétszakadt. Azt a fületem mindig fogja a gazdám, Ági. Elég undok, bár néha azért rendbe szed. Rengeteg zsebbel rendelkezem, pontosan hattal. A legnagyobb részembe a tankönyveknek nevezett ezertonás valamiket rakja és a füzeteket, amik a belekerülő sok-sok anyagtól egyre nehezebbek lesznek. A többi kis zsebem nem nagyon használja, esetleg a vizes palackját vagy néhány zsebkendőt tart benne. Sokszor tölem és a többi táskátlól lesz tiszta a folyosó és az osztályterem. Sokkal jobb volt a boltban, ahol gondosan portalánított polcra tettem, és nyugodtan feszítettem a napfényben, de eljött az én napom is, amikor megvett a gazdám. Sajnos már két éve törlöm a koszt az iskolában. Mikor hazaérünk, Ági szépen és erőszakosan ledob a válláról az íróasztala fiókjai elé. Mindig nagy megkönnyebbülés, mikor kipakolja belőlem a könyveket, de sajnos utána újabb adag kerül belém. A fejemet a vonalzó szokta szúrni, és ilyenkor nagyon várom, hogy kiszedje belőlem. Viszont a gazdimnak köszönhetem, hogy sok helyen járhattam, mert én cipeltem a vizes palackját, a napszemüvegét, mobiltelefonját és a többi cuccát a győri táborban, a kirándulásokon.

Szóval, ez lennék én. Voltak rossz és jó időszakaim is eddig, de most már nagyon szeretnék nyugdíjba menni!

Bács Ágnes, 8. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

A bácsi

A szabadidőmet, ami heti egy-két alkalom, a barátaimmal töltöm.

Egy nap, amikor így összejöttünk a barátokkal, szakadt ruhás öregember jelent meg a téren, és leült egy padra. Ápolatlan volt, ruhája csúnya, hosszú, ősz szakála a kabátjára lógott. Megijedtünk tőle, és a fák mögé bújtunk. Az öregember lehajtott fejjel ült ott egy darabig, majd a botjára támaszkodva felkelt, és piszkos táskájából egy darab száraz kenyeret kotort elő. Azt hittük, enni akar, de nem ő ette meg a kenyeret, hanem a madaraknak csipkedte. Hamarosan a környező fákról egy sereg madárt vette körül, és szedegették a kenyérmorzst. Mi jókat nevetgeltünk a bolondos öregemberen, és még oda is szólogattunk neki. Ő nem sok ügyet vetett ránk, mi pedig, hogy bosszantsuk, hangos nevetésünkkel elzavartuk a madarakat. Ekkor visszatette a táskájába a maradék kenyeret, és elment. A következő alkalommal ismét a sétányra mentünk a barátokkal, és meglepődve láttuk, hogy az öregember ott ül a padon, és megint a madarakat eteti. Mi is le szerettünk volna ülni, de a többi pad foglalt volt, csak az öreg ült egymagában, de mi nem akartunk mellé ülni. Csúfolni kezdtük, elneveztük kukás rémnek, szaladgáltunk körülötte, hogy ne tudja etetni a madarakat. Most sem szólt semmit, csak felkelt, és egy kivágott fa törzsére telepedett. Mi gyorsan elfoglaltuk a padot, nehogy visszaüljön. Az öreg ismét lehajtotta a fejét, a földet bámulta, mi pedig őt, hogy mit csinál. Egyszer csak azt vettük észre, hogy a könnyeit törölgeti. Összenéztünk a barátokkal, és megszólt bennünk a lelkiismeret, hogy milyen csúnyán bántunk vele, pedig mi is megöregszünk egyszer. Oda akartunk menni hozzá, de egyikünk sem mert, végül összeszedtem minden bátorságom, és odaléptem hozzá. Bocsánatot kértem tőle, mindannyiunk nevében. Rám nézett, elmosolyodott, és meglepően kellemes hangon azt mondta, hogy nem kell bocsánatot kérnem, megszokta, hogy nem kedvelik az emberek, és bántó szavakkal illetik. Nagyon megsajnálta, és odahívtam a barátaimat is. Körülültük a fatörzsön ülő öregembert, és kértük, beszélgesse velünk. Nehezen bírtuk szóra, de kis idő múlva megbarátkozott velünk. Elmesélte hogy szülés közben a felesége és a kislánya meghalt. Ekkor úgy érezte, nincs értelme az életének, és mindenét másoknak adta. Most egy kis házban él, szegényesen, remete módjára, és várja, hogy a túlvilágon találkozhasson a feleségével és kislányával. Próbáltuk vigasztalni, hogy itt vagyunk mi neki, nem bántjuk többet, és nekünk elmondhatja bűját, bánatát. Ránk nézett, letörölt egy nagy könnycseppet az arcáról, és elmosolyodott. A következő találkozásnál már bátran léptünk oda hozzá, beszélgettünk, és együtt etettük a madarakat.

Nagyot sóhajtott, megsimogatta a fejünket, és azt mondta, hogy soha nem gondolta, hogy egyszer ennyi gyereke lesz, akiket szívből szeret, és érzi, hogy mi is szeretjük őt.

Sipos Fanni, 8. osztály, Gunaras

Sikeres voltam az iskolában

Egyik reggel, mikor felébredtem, éreztem, hogy valami jó dolog fog történni velem azon a napon.

Versenyt tartottunk az iskolában, és a nyereség az volt, hogy egy ötöst kap az, aki öt perc alatt végigfutja az egész pályát. Én otthon rengeteget edzettem és futottam, de apám sosem kérdezte meg, hogy mit csinállok. Eléggé mogorva ember volt, sokan csúfoltak is emiatt.

Négyre kellett odaérni az iskolába. Harminchárman versenyeztünk. Amikor odaértem, körülnéztem a nézőtéren, de édesapámat sehol sem találtam. Mikor megkezdődött a verseny, siettem a célhoz, ám valaki meglökött, és én elesem. A végén már láttam édesapám szellemét a célnál, mert már nagyon fáj a fejem, de tudtam, hogy nem kell feladnom. Megpróbáltam gyorsítani, és elkerültem mindenkit. Amikor a célhoz értem, szomorú lettem, és a szívem úgy vert, mint amikor a lovak patái dübörögnek. A szememből potyogtak a könnycseppek.

Amikor megkaptam az ötöst, hazamentem. Édesapám hazaért a munkából, és én meg akartam neki mutatni az ötöst, de neki nem volt kedve megnézni. Akkor megkérdeztem:

– Miért, miért vagy ilyen? Mindenki engem csúfol miattad. Ha anya még élne, ő biztosan törődne velem. De te?

Mérges voltam, és fel voltam háborodva. Erre édesapám elővette a papírt, main az ötös állt, és felolvasta azt, ami rajta volt:

– Dicséretet érdemel. Az iskolától. Szép. Ügyes – jegyezte meg.

Nem értettem édesapámat, de tudtam, hogy most az ő szíve is meglágyult, és ő is tud szeretni. Van neki is szíve.

Attól a naptól kezdve, édesapám mindig megnézte a jegyeimet.

Szorcsik Andrea, 6. osztály, Gligorije Popov iskola, Kisorosz

Hivatás bemutatása A nővér

Sok lépést megteszek, míg elérem a kopott falú, régi kórházépületet. Átkelek egy kis parkon, amelyet sövények határolnak, és kavicsos út szel át. Ezen nagyon szeretek lépkedni, mivel gyengéden masszírozza a talpamat. Ez az egész telken a kedvenc részem, meg az öltöző. De ha jobban belegondolok, a folyosókat is kedvelem.

Mikor épp befordulnék a szürke vasajtónál, megállít egy nővér. Nagyon megijedek, mert hirtelen megérinti a vállamat.

– Gondolom magának kell interjút adnom a kórházról, szokásainkról és a betegeinkről. A főnököm pár napja említette, hogy meg fog látogatni. A nevem Kornélia, és bármiben szívesen segítek magának – szól barátságosan a nővérke.

– Köszönöm! Valentinának hívnak.
– Rendben. Mit szeretne tudni?
– Hány éve dolgozik itt?
– Már majdnem 12 éve.
– Tizenkét év! Büszke lehet ár! Nem gondolkodott álláscsere-n?
– Nem, nekem ez a tökéletes állás! Már óvodás korom óta erre vágytam.

Sok kitartással és tanulással tudtam csak megvalósítani életem nagy álmát.

– Melyik osztályon tevékenykedik? Meséljen róla.
– A szülészeten. Ott én fürdetem, pelenkázom és figyelem a kisbabákat. A bababox felújítás alatt áll, új inkubátorokat kapunk, amelyekben a koraszülött csecsemőket helyezük majd el.

– Örül a felújításnak?
– Személy szerint repesek! Szeretem a jól berendezett, modern munkahelyeket, és ahogy látom, jó úton haladunk afelé, hogy a miénk is ilyen legyen.

– Mi a hátránya és előnye ennek a hivatásnak?
– A hátránya a fáradtság, az előnye a munkatapasztalat szerzése.
– Milyen a kollektíva?
– Jól megvagyunk egymással. Sok szoros barátság keletkezett már az évek alatt.

– Ismer minden betegséget, védőoltást, gyógyírt?
– Sajnos akadnak kisebb hiányosságok az ismereteimben, de próbálom magamat állandóan továbbképezni.

– Történt már vicces vagy nagyon szomorú eset a munkaideje alatt?
– Hát egyszer egy terhes nő beállított hozzánk, hogy közölje velünk, hogy nem kér semmiféle védőoltás a gyereke egészsége érdekében. Megpróbáltam elmagyarázni neki, hogy a baba akár agyvérzést is kaphat vagy meg is halhat, de rám sem hederített.

– Összesen hány szakterület van?
– Hét. Ezek a következők: szülészet, orr-fül-gégészet, sebészet, neurologia...

– Jár az éjszakai vagy nappali műszakban ebéd az itt dolgozóknak?
– Igen! Nem a legjobb minőségű, de a fő, hogy van valami, és erre nincs plusz kiadásunk. Néha még a kutyáinknak is jut belőle.

– Hogy lehet bejutni az újszülött kisbabákhoz?
– Ha rokonságban állsz vele, vagy téged ismer valaki, a szülészetről, vagy ha itt dolgozol. Ezek a feltételek, hogy bemehess.

Hirtelen abbahagyja a beszédet. Értetlenül nézek rá. Sietve elmagyarázza, hogy koraszülés indult egy nőnél, majd elrohan.

Percekig állok még ott, majd magamban azt kívánom: Ne legyen semmi baja a kisbabának és az anyukának sem. Sok kérdés motoszkál még bennem, de majd máskor felteszem őket.

Bartus Valentina, 7. osztály, Ada

Télen

*Elszállt, mint a gondolat
A nyár, az ősz és a tavasz.
Virágok helyett jégvirág van,
Hull a hó, zivatarban.*

*Hógolyó száll, mint a madár,
Mézeskalácsot süt, ki ünnepre vár.
Hideg van és fázom,
Már a nyarat várom.*

Kenyeres Jázmin, 5. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Interjú

A minap elbeszélgettem a nagyapámmal, Mészáros Jenővel, aki egy régi mesterséggel foglalkozik, kovács. Gyakran jártam már a műhelyében, de most szerettem volna többet is megtudni eddigi munkájáról, ezért igyekeztem minél több kérdést feltenni neki.

– Mióta dolgozol ebben a szakmában?
– 1972 óta dolgozom, mint kisiparos.
– Szeretted a munkádat?
– A munkát az elején nagyon szerettem, de most már, ahogy idősödök, egyre nehezebbnek érzem, mert könnyen fáradok.

– Miért épp ezt a foglalkozást választottad annak idején?
– Azért választottam ezt a szakmát, mert régi családi hagyománynak számított a családuknban. Az én édesapám, nagyapám, nagybátyám, sőt még a dédapám is kovács volt.

– Milyen iskolát kellett befejezni ehhez a szakmához?
– Szakközépiskolát fejeztem be, amit régen inasiskolának is neveztek. Abban az időben nagyobb hangsúlyt fektettek a gyakorlatra, mint az elméleti oktatásra.

– Ki volt a tanítómestered?
– Egy idős kovácsmester mellet tanultam ki a szakmát, akit Vencel Jánosnak hívtak. Ő a hatvanas években volt kovács a faluban.

– Milyen munka tartozik ebben a feladatkörbe?
– A géplakatos s a kovács rokonszakmának számított. Régebben a lovak patkolása volt a kovács fő feladata. Még a patkoló szöveget is ő készítette. Sok sarlót és kaszát készítettem jómagam is. Manapság, mivel hogy gépesítve van a paraszti munka, a gépek javításán van a fő hangsúly.

– Ez a munka nagy erőbefektetést igényel?
– Igen. Ez egy nagyon nehéz szakma. Nehéz fizikai munkát igényel.
– Szerezted már sérüléseket a munka során?

– Igen, sajnos ez a munka sok sérüléssel jár, de szerencsére súlyosabb sérüléseket még nem szenvedtem el az elmúlt sok év alatt. A vasporral megtelt levegő nem tesz jót a tüdőnek. Sokszor a szemem is megbánta már, mikor szikra csapódott bele. Vannak mindennapi sérülések is, de ezeket már ennyi év után észre sem veszem.

– Anyagilag megéri ezzel a munkával foglalkozni?
– Ezt a munkát szeretni kell, de nem mindig éri meg ezzel foglalkozni. Meg lehet élni belőle, de gyarapodni nem nagyon lehet.

– Nyugdíjasként is szeretnél ezzel a munkával foglalatzkodni?
– Igen, természetesen. Nagyon szeretem ezt a szakmát, és ameddig az egészségem engedi, csinálni is fogom.

– Köszönöm szépen az interjút.
Büszke vagyok a nagyapámra. Remélem, még sokáig dolgozhat erőben, egészségben.

Oláh Anita, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcserepye

Mama módszere

Ez a történet régebben játszódott. Körülbelül második vagy harmadik osztályba járhattam.

Anya mondta, hogy menjek a szobámba, és tanuljam meg a háziimat környezetismeretből.

Nekem ez nehéz volt. Nem nagy kedvvel fogtam hozzá. A mama pont akkor jött, és segített.

Úgy könnyítette meg a tanulást, hogy fogta a játékállatokat, és kérdezte az állatoktól a leckét, én pedig feleltem. Mivel a játékállatok nem tudnak beszélni, én beszéltem helyettük.

Így is akadozott egy kicsit, de sokkal érdekesebb volt, mintha beültem volna egyedül a szobába, és úgy tanultam volna meg.

Volt nekem otthon akkoriban egy kis táblám is. Arra írtuk fel a helyes válaszokat.

A kedvenc állatkáim közül választottam ki tizenkettőt, mivel mi is tizenketten vagyunk az osztályban. Még az állatkák neve is azonos volt az osztálytársakéval.

Ez a tanulás nagyon tetszett nekem. Meg is tanultam a leckét. Így legalább anya sem kiabált rám, hogy tanuljak. A mama segítségével megoldódott a probléma. Még ő is élvezte. Persze ez nem mindig volt így, mert már nagyobb lettem, és nem játszottam többet az állatokkal.

Ez egy szép emlék maradt, és jó tipp, hogy lehet a kisebb gyerekeket rávenni a tanulásra.

Szabó Alíz, 8. osztály, Petőfi Sándor iskola, Doroszló

Vidám vers

Elmúlt a nyár, itt az ősz,
anya éppen lekvárt főz.
Hull a levél a fáról,
most jövök az iskolából.

Ötöst kaptam, mosolyogtam,
piros almám elrágcsáltam.
Várom a telet, jaj de jó!
Készíték majd sok hógolyót.

Nagy Evelin, 6. osztály,
Csáki Lajos iskola, Topolya

A gyermeknek joga van...

Alsós koromban kaptunk egy könyvet az iskolában, amely a gyermekek jogairól szól. A könyvben az állt, hogy a gyermeknek joga van a szeretethez, a játékhoz, a véleménynyilvánításhoz és még sok minden másához.

Érdeklődve lapozgattam, s legjobban a játékhoz való jog kötötte le a figyelmemet. Nekem akkor úgy tűnt, hogy valamiféle szabadságérzetről van szó. Azóta megtapasztaltam, hogy a szabadságnak korlátai vannak. Jogom van a játékhoz, de annyi a leckém, hogy sokszor nincs időm játszani. Jogom van a véleménynyilvánításhoz, de a felnőttek ezért sokszor tiszteletlenül tartanak. Vannak olyan napok, amikor legszívesebben egész nap számítógépeznék, de anya nem tűri a rendetlenséget, és összepakoltat velem. Hisz neki is vannak jogai! Egyetlen egy joggal nem értek egyet, az pedig így szól: a gyerekeknek joga van iskolába járni. No, ezen mindig jót nevetek, mert én szívesen kihagynám az iskolát, de köteles vagyok járni.

Kissé csalódott vagyok, mert arra jöttem rá, hogy bizony a jogok mellett kötelességek is vannak. És mintha életre kelnének a gondolataim, épp anya kiabál, hogy tegyek rendet a szobában.

Pintér Sándor, 6. osztály, J. J. Zmaj iskola, Martonos

Fizikaverseny

Fizikaversenyen voltunk.
Nagyon izgultunk.
Mi lesz, ha elrontjuk,
Vagy a szöveget nem tudjuk.

Elkezdődött a verseny.
A nyolcadikosok kezdtek,
Ez sokáig tartott.
Majd a zsűri szólított.

Így hát mi jöttünk sorra,
Tudtuk, mi a „mondóka”.
A kísérletek is mentek,
Kivéve pár egyszerűbbet.

Mindenki elmondta a sajátját,
A zsűri elkezdte a pontozást.
Elvonultunk pihenni,
Majd szólított a zsűri.

A gyomrom görcsben állt,
Egyszer csak átadták a diplomát.
Megnéztem, és lám, első hely!
Úgy örültem, majdnem elestem.

Hazaindultunk, már várt a kombi,
Kedvünket nem lehetett elrontani.

Pletikoszity Dávid, 7. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér

Kedves Pajtások!

Megkezdődött a második félév és a tanulás, a diákélet velejárója. Ezt sokan nagy tehernek, robotnak érzik. Így élte meg Szabó Alíz is alsós korában a tanulást egészen addig, amíg a nagymama közbe nem lépett. S hogy akkor mi történt, azt Alíz a **Mama módszere** című fogalmazásában örökölte meg. Ez bizonyítja, hogy a tanulást jó ötlettel érdekessé, vonzóvá lehet tenni. Ha vannak köztetek olyanok, akik jól bevált módszer szerint tanulnak, jó ötletekkel szolgálhatnak, akkor **kövessétek Szabó Alíz példáját! Írjátok le tapasztalataitokat!** S ha ebből érdekes, szellemes fogalmazást kerekítetek, az a Rügyfakadás oldalaira kerül, ha receptszerűre sikerül, a Mizujs vagy a Tiniturmix rovatba.

Kissé pesszimista hangulatú Cvejity Dianna „Légy jó mindhalálig” című **értekező fogalmazása**, de jó megfigyelései vannak az emberek viselkedéséről, ezért tanulságos. Szerencsére találtam a küldeményeitek között olyan írásokat, amelyek, ha nem is ellensúlyozzák a borúlátást, reménykeltő bennük a kiütéskeresés, a megoldás, ezért választottam Dianna vitapartneréül ma **Sipos Fannit A bácsi** című fogalmazásával.

Számomra most az is reménykeltő esemény, hogy megérkeztek az **első küldemények** a téli szünet után. **Ezt a magyarokanizsai ötödikeseknek köszönöm**, név szerint a következőknek: Bosznai Edina (3 írás), Bende Bettina, Cseh Dávid, Kenyeres Jázmin, Kovács Orsolya, Sarnyai Zsófia, Süli Ákos és Valkay Tardos.

Tehát a remény jegyében várom további írásaitokat.

Tomán Mária

Korunk hőse

Mit is jelent az a szó, hogy hős? Az értelmező kéziszótár szerint: bátor személy, aki kitarásával, eredményeivel másoknak is példát mutat, és akit tisztelnek, bátor vagy nemes cselekedeteiért. Tavaly történelemből tanultuk, hogy a középkor hősei a lovagok voltak. Békeidőben segítettek a szegény embereken, háborúban harcoltak uralkodóikért, hazájukért és hitükért. A nép ódákat zengett róluk.

A mai világban is vannak ilyen hősök. Ilyenek a tűzoltók, akik életüket nem kímélve berontanak az égő házba, megmentik a tűzveszélyből az embereket, tüzet oltanak, vagy kiszabadítják az autójukba szorult embereket. Másik ilyen hős a rendőr. Feladata védelmezni az emberek testi épségét, és anyagi javaikat. Jó tudni, hogy, ha az utcán járunk, biztonságban érezhetjük magunkat. Kedvenceim még az úrhajósok. Félelmet nem ismerve, rakétán repülnek fel az űrbe, a Holdra, és vizsgálják a naprendszer. Nagyon kevés embernek adatik meg, hogy úrhajós legyen, ezért számomra különleges emberek.

A közeljövőben talán a Marsra is eljutnak. Már az ókorban is léteztek „tudósok”, akik tanulmányozták az emberi szervezetet, és annak működését, így tanultak s próbáltak gyógyítani. Gyógyszereket kevertek, műtéteket hajtottak végre. Így fejlődött ki az orvostudomány élén egy hőssel, az orvossal. Azóta nagyon sokat fejlődött az orvostudomány, de még mindig vannak olyan betegségek, amelyekre nem találtak gyógymódot. Egyszer lázasan köhögve elvittek az orvoshoz, aki gyógyszerrel írt fel nekem, amitől gyorsan meggyógyultam. Ő az én személyes hőszámom.

Én is a jövő hőse szeretnék lenni, ezért sokat tanulok, hogy orvos, tudós, esetleg úrhajós lehessenek.

Pletikoszity Tamás, 7. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér

Liam Hemsworth

Ausztráliai színész, akinek a bátyjával nemrég foglalkoztunk: Chris Hemsworth ugyanis mostanában a Thor folytatását népszerűsítette. Képzelt interjúnk ezúttal Liam Hemsworth-tal készült, akit többek között az Éhezők viadalában láthatunk.

– Hanyadik gyerek vagy a családotokban?

– A harmadik, tehát én vagyok a legfiatalabb. Azt gondolhatjátok, hogy nincs könnyű dolgom két idősebb fiútestvérral, és ez valóban így van. Néha elviselhetetlenek, de azért nagyon szeretem őket, mert jól megvagyunk. Mindig foglalkoztak velem, együtt lógtunk, és nem ráztak le. Ráadásul mindhármunkat a színészet érdekelt.

– Kialakult-e versenyhelyzet közöttetek?

– Tulajdonképpen állandóan versenyzünk, de csakis jó és ártalmatlan dolgokban. Képesek vagyunk egy szelet húson összeveszni, de szakmai versenyt nem folytatunk, és semmi olyasmit sem, ami megfertőzné a jó testvéri kapcsolatunkat. Remélem, ez

a jövőben is így marad. Ha azonban egy jó szerepről van szó, arra mindhárman igyekszünk lecsapni.

– Hogyan emlékezel vissza a gyerekkorodra, a Fülöp-szigeteken töltött időkre?

– Nyolcéves voltam, amikor odaköltöztünk. Olyan volt, mint egy földi paradicsom. Gyönyörű, vad természet vett körül bennünket. Ez biztosan segített abban, hogy meglegjünk a belső harmóniánkat. Legtöbbször együtt voltunk, és sokat szörföztünk.

– Mikor mentél Los Angelesbe?

– Chrissel együtt költöztünk e nagyvárosba, mert a filmkészítések közelében szeretnénk volna lenni. Kezdetben Chris menedzserénél laktunk, később saját lakosztályt béreltünk.

– Hogyan kezdődött a színészi karriered?

– Először show-műsorokban és tévéfilmekben jelentem meg. A kezdet nem volt épp könnyű. Úgy volt, hogy szerepelek A feláldozhatók első részében, de a szerepemet kiírták. A Thor is érdekelt, de ezt a szerepet épp a bátyám kapta meg. Később azonban megjelentem A feláldozhatók második részében, és más filmekben is. Időközben játszottam például Az utolsó dalban, azután jött az Éhezők viadala, ami ugyebár hatalmas siker lett, majd pedig a második része az Éhezők viadala: Futótűz.

– Jól fogadtak benneteket a film bemutatásán?

– Egyszerűen elképesztő volt. A rajongók szeretete semmivel sem ér fel. Amikor meg-

hallom a sikoltozásokat, el se hiszem, hogy ez velem történik. Azonnal világossá válik számomra, hogy ez minden küszködést megér.

– Melyik jelenettel küszködtél leginkább?

– A korbácsolóssal. Több száz statiszta volt jelen akkor a forgatáson, és óráig tartott, mire a sminkesek felvitték a hátamra a műhegeket. Ráadásul ezt a jelenetet három-négy napig forgattuk, úgyhogy miután vége lett az egyik napnak, másnap kezdőhetett minden előlről. Az idő legnagyobb részében ki voltam kötve egy oszlophoz, és ordítottam, amíg tartott a korbácsolós jelenet. Igazság szerint már csak az ordibálásba belefáradtam, nem is tudom elképzelni, milyen az, ha emellett még tényleg megkorbácsolnak. Közben pedig azon gondolkodtam, hogy sok embernek furcsa lenne azért megjelenni a munkahelyén, hogy megkorbácsolják.

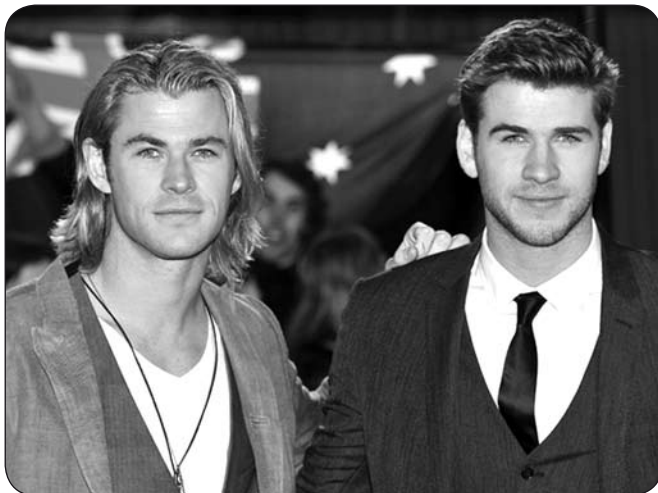
– Hogyan jöttél ki a rendezővel, Francis Lawrence-szel?

– Nagyon jól. Vele lehet rendesen dolgozni. Nem az a típus, aki le-föl rohangál, mint egy háborodott oroszlán, és közben nem lehet hozzá szólni. Kimért és felkészült. Jól bírja a stresszes helyzeteket, nem borul ki minden egyes alkalommal.

– Mi vár rád a jövőben?

– Mostanában forgatjuk az Éhezők viadala következő részét, ami tulajdonképpen két részben jelenik meg. Egyik minden bizonynyal még az idén, a másik pedig jövőre.

L. M.

Chris és Liam Hemsworth

Liam Hemsworth Az éhezők viadalában

Rideg Sándor

Indul a bakterház

(Részlet)

Nemhiába, hogy még csak kamasz vagyok, de nem is sikerült még nekem soha semmi. Kivéve ezt a könyvet. Pedig olyan szomorú és furá dolgok történtek velem, hogy ne tovább!

Beszélték felőlem az emberek, hogy csudagyerek vagyok, meg hogy bár akasztottak volna föl kétnapos koromban, mert nem lesz belőlem becsületes ember se így, se úgy.

Anyámnak meg egyenesen azt javasolták, hogy tekerje ki a nyakam inkább előbb, mint utóbb. Ha levelet kaptam volna, így címezték volna meg számomra az atrecot: „A szépreményű Bendegúznak a Feketesas uccába, saját keze közé.”

Anyám az ég szerelmére kért, hogy javuljak meg jószántamból, vagy ha nem, hát így is, úgy is elvisz engem az ördög. Mondtam anyámnak, hogy amint lehet, rögtön megjavulok. De hát faluhelyen ez se megy olyan gyorsan.

Aztán, amikor már félig-meddig megjavultam, jött panaszra Varga Pista, a költő. Ez a vén gazember meg erőnek erejével azt állította, hogy én minden este odaállok az ablaka alá, ahol a falubeliek csizmáit foltozza, és beveretem vele a saját üvegablakát kaptafával, ráöltögetem a nyelvem, órá, aki az egész megyében leghíresebb csizmadia, holott egyetlen szavába kerülne az urak előtt, és engem becsuknának a dutyiba... Ilyen csekélységen múlt az életem, mert a rabságot ki nem bírnam, annyi szent.

Anyám nagyjából megint csak fölpofozott, és azt mondta: – Javulj meg, Bendegúz, amíg szépen vagy, mert meglátod, előbb-utóbb elvisz téged az ördög...

Miután a tél elmúlt, anyámnak kezdett igaza lenni. Ez meg úgy történt, hogy egy este, amikor hazamentem, a csépai kupecet találtam ülni az asztalnál, ahol rendes körülmények között én szoktam ülni, mivel én vagyok családunk díszé, virága, mint ezt mondani is szokták a szomszédok. Anyám rám mutatott, és ezt mondta a kupecnek: – Ez az a fiam! Azt hiszem, megfelelsz tehénpásztornak.

Igen haragudtam anyáma, hogy csak ilyen alacsony hivatalra tart alkalmasnak. Minden álmom azt volt, hogy kutyapécér leszek vagy végrehajtó, és csendőrékkel kísérgettettem magam végig a falun, gubaszivart szívok, egyszóval: úr leszek, de nagy... Mondom, csalódással kezdődött az életem. A kupec felállt az asztaltól, és felém biccentett. Aszongya nekem:

– Szerbusz, Jóska !...

Nézem a kupec lábát, az egyik éppen fél kapanyéllal volt rövidebb a másiknál. A lábfeje piszoktól feketéllett.

– Ejnye – mondok –, de furá szerzet! És még aszongya nekem, hogy Jóska, holott én Bendegúz vagyok. (Két nappal ezelőtt olvastam a Vöröskabátos ördögöt, akinek szintén rövidebb volt az egyik lába a másiknál.)

Mi ez? – mondom magamban –, csak nem maga az ördög gyött el értem személyesen?... – Bizony aggódva vizsgáltam a kupec egyik lábát, amelyik kétségbeejtően hasonlított a lópatához.

A kupec anyámhoz beszélt:

– Igen jó lóbőrnek látszik ez a gyerek. Még máma elviszem...

Szó, ami szó, igen nehezemre esett, hogy anyám, akiben mindig bízam, nem öntötte szemközt a kupecet avval a fazék forró vízzel, amely a tűzhelyen főtt legalább dél óta. Ki is mentem a konyhába támaszkodni. Anyám utánam jött, és vigasztalt:

– Ördög? A fenét ördög! Gyere csak, beszélj velem, majd meglátod, milyen jó ember. Az egyik lába nyomorék. Dehogyan van azon patkó...

Bementünk együtt a szobába. A kupec a szoba közepén nyújtogatta rövidebb lábát. Gyorsan odaültem a helyemre. A kupec üljön a padkára, vagy ahová akar. Az én helyemre nem ül, erről jótállok. Csúnya verekedést rendezek itt, ha hozzám nyúl ez a patás ördög.

A kupec nyerítve beszélt anyám felé:

– Én pöngő árát szoktam enni, de csak hatosokkal fizetek érte, nyihí, nyaú, hi, hi, hi, haj, haj!...

Még azt merete mondani anyám, hogy jó ember ez a patás.

A kupec felém kapkodott hosszú körmeivel, és meg akart simogatni.

– Ne nyúljon hozzám – mondok –, mert ütök ám hirtelen. Engem ne karmolásszon össze!

A kupec erre elkezdett tiszta szívből nyeríteni:

– Ha oda lesz a nyáron, majd megtanulja a gyerek a kutyafitye emberséget, nyihí, nyaú!...

– Legyen nyugodt – mondom –, ha én ecer elkezdek nyeríteni, sokkal szebben csinálom, mint maga... nyihí, nyaú, nyihí!...

Így esett meg, hogy anyám szájon tenyereit. A képem csupa latyak lett, merthogy ritkán fújom ki az orromat, mivel nem szeretem az ízléstelenséget. Ilyen pofont még apám sem adott, bár nem panasznak mondom, de

Rideg Sándor Indul a bakterház

én mindennap megkaptam a porcióm. Most föllázdattam a pofontól, vagyis lefeküdtem a padlóra. Miért is nem halok meg inkább, ha én nem, akkor hát ez a ronda patás, miért nem akasztja föl magát. Igaz, hogy sötét van, de kivételesen fölvezetném a padlásra, zsineget is adnék a nyomorultnak. Így keseregtem a földön heverészve. A kalapom messzire repült, és nem volt kedvem már utánanyújtózkodni. Anyám föl akart emelni, de visszaestem. A kupec is odabicegett, nagyokat szítt a tülökforma vastag orrából. Erre megerősödtem. Visszaültem az asztal mellett való helyemre.

– Nem kell még elmened – vigasztalt anyám –, ráérsz holnap is. Ugye, Tappancs úr, nem sietős a dolog?

– Én rögtön el akarok menni – mondtam.

Úgy gondoltam, hogy ilyen rossz anya nem érdemli meg, hogy olyan jó fia legyen, amilyen én vagyok.

– Nagyon jó helyre viszlek – magyarázott a patás –, olyan dolgod lesz, mint őfelségének, nem köll tenned semmit, a sült pulyka csapatosan röpül a levegőbe, eltárod a száád, azt kapod be, amelyiket akarod. Osztán milyen jó levegő van arrafelé! A halottak is föl szoktak támadni tőle.

Én nem szoktam minden hülyeséget elhinni, meg is mondtam a patásnak. De ő, hogy igenis, ő látott, vagyis hallott ilyen dolgokat.

– Azt ne higgye – mondom –, hogy én olyan ijedős vagyok – és csak röhögött a patás.

Aszongya:

– Tudom én, hogy te derék gyerek vagy, éppen azért akarok elvinni. Nem magamnak köllesz, ne féjj! Ámbár rám férne a segítség, én inkább megiszom, ha fölös pizem van. Megmondom nyíltan, nem csinállok titkot belőle.

Hogy a patás ivott-e vagy se, ebből nehezen lehetett volna titkot csinálni, mert az orra olyan lila-fekete volt, mint a tajtékipa. A lópatáforma lába nem mutatta, de az orra

világosan elárulta, hogy mégiscsak emberrel van dolgom.

Kezdtém belenyugodni, hogy velem megyek.

– Még majd áldani fogsz engem, amiért ilyen jó helyre szereztelek. Sokan hálálkodtak má nekem!...

Csakugyan áldottam a kupecot. Arra gondoltam, hogy mennykő égetné meg levelestül, ágastul, ahogy a botjára támaszkodik. Miatta lett hűtlen hozzám az anyám!

Apám bicskáját elcsentem a fiókból, mert nem lehet tudni semmit, hátha az ördög jött el értem ember képében. Csak azt csudáltam, hogy ha csakugyan az ördög, miért nem tett bele a tarisznyájába, ha már ennyire pokolra szántam magamat. Most már biztosan tudtam, hogy velem megyek. Nem vonhatom vissza a szavam. Még azt gondolhatná ez a felemás ember, hogy félek.

Az ördögember lecsattantotta hüvelykujjával a pipakupakot, jóéccakát mondott, így hát én is elbúcsúztam az anyámtól. Azt mondtam az anyámnak:

– Ne sirasson, édesanyám, ha meghalok...

A hideg éccakába egymás mellett mende-géltünk szépen a patással. Az utcán szégyenkezve pislogtak a petróleumlámpák, talán éppen énmiattam, hogy ilyen furcsa társaságba keveredtem. A kutyák meg végigugattak a faluban, amerre csak mentünk. Nekem már ez is túlságosan gyanúsnak látszott. Mit szépítek a dolgot: a hideg futkározni kezdett a lábam szárán.

– Milyen piszok hely ez a falu! – mérgelődött a patás. – Te nem érzel valami szagot?

Azok az átkozott kutyák is hogy ugatnak. Éppen most szedtem ráncba a számokat a fejemben, hát nem összezavarták! Teljesen meg vagyok zavarodva! Úgy érzem, legyek donganak a fejemben.

Kocsmá előtt haladtunk, belülről cincogás, dalolás hallatszott:

– Pedig ilyenkor köll számolnom, mikor józan vagyok. Ha elkezdek inni, úgyse telik ilyenmire idő. Innák én most is – beszélt a patás –, de ide be nem teszem többet a lábam. Nagyon megsértett valaki. Akár hiszed, Bendegúz, akár nem, megfogtak, oszt részeg fejjel leeresztettek a kútba kötélén – éccakának idején. Ennek a kódusa vagyok én. Úgy éjfél tájban tértem magamhó odalent. A két lábam belecsüngött a vízbe, az egyik csizmám meg teljesen odaveszett. Sokáig törtem a fejem, hogy hun lehetek, mert meg vótam kötözve, oszt alulról sütyött szemembe a hóvilág, de nem tudtam kitalálni sehogy. Ó, te égbe kajdászó szent Péter! Egy éccaká alatt teljesen megöszültem. Oszt, hogy a lábam már igen fázott a vízbe, elkezdtem kurjászni. Gyűttek aztán éppen elegen. Majd leégett a pofámról a bőr. Ilyen szégyent az egész falu előtt! Rögtön jelentetem a csendőröknek, de azok is csak röhögtek

rajtam. Sehoh a világon nem pártolják az igaz embert... A gyerekek rám kajdásznak, hogy jó vót-e a sajt... A kórság tudja, milyen a sajt. Én igen csak a pöctúrót szeretem meg a lepényt, tavasszal, mikó bornya van a tehénnek. Hát tudom én, hogy mér kajdásznak? De hát csak törje őket a rossz, igazán nem akasztom fel magamat miattuk. Száraggyon el a nyelvük, mint a csizmám talpa.

– Meg mernék rá eskünni a csantavéri betlehemjászol előtt, hogy ennek is a menyecske az oka, akit el akartam venni, hogy ütne bele a faménkű. Ha nem vónék iparosember, majd a füle közé vernék a kupecbottal, de hát én sokkal finomabb ember vagyok. De csak azt tennám, hogy mér hagyott el? No, majd kitálalom. Ki szoktam én találni mindent, ha józan vagyok.

Kedves Olvasó Tanulók!

Egy irodalom- és filmtörténeti klasszikus, **Rideg Sándor** (1903–1966) **Indul a bakterház** (1943) című regényének bevezető részét olvashatjátok mai rovatunkban. A történet lényege, hogy az égetnivalóan rossz, de végtelenül szimpatikus Regös Bendegúz – megélhetési okok miatt – tehénpásztornak adja szolgálatra özvegy édesanyja. Egy isten háta mögötti bakterházba kerül, ahol az özvegy bakter és az anyósa él. Miközben a család teheneit őrzi, számos kalandban, tragikomikus eseményben van része – sokat szenved az általa Büdös Banyának nevezett öregasszonytól, a bakter zsémbes anyósától, de meg kell hagyni, elképesztő csínytevéseket hajt végre. Nagyrészt meg is érdemli a sorsát.

A könyvből Mihályfy Sándor rendezésében 1979-ben filmet forgattak, amelyet 1980-ban mutattak be. A szereposztás parádés. Az akkor gyermek Olvasztó Imre (Bendegúz) mellett Koltai Róbert (Bakter), Horváth Teri (Banya), Csákányi László (Bugá Jóska), Haumann Péter (Patás), Csámpás Rozsi (Pécsi Ildikó), Bánhidi László (Konc bácsi), Molnár Piroška (Anyá), Szilágyi István (Piócás ember), Farkas Antal (Csendőr I.), Harsányi Gábor (Csendőr II.) stb. játszanak a filmben. Mindmáig igen népszerű, ún. „kortalan” filmalkotás. Filmtörténeti érdekesség (filmes baki), hogy a történet végén összedőlő bakterházat traktorokhoz kötött kötelek segítségével rombolták le – és a filmben, ha jól odafigyelünk, látszanak a kötelek.

A főszerepet, Regös Bendegúz alakját egy árvaházi fiú alakította, Olvasztó Imre, akiből nem lett később filmszínész. 2013-ban, negyvenhét éves korában, tragikus körülmények között hunyt el.

Nézzétek meg a filmet! Letölthető, miként a könyv is a netről.

Kellemes szórakozást!

Bence Erika

Színész halt meg, legenda született

A múlt év egyik legmegrendítőbb eseménye **Paul Walker** halála volt. Rajongói még most is gyászolják. Összeállításunkban Paul Walkerre emlékezünk, szólnunk halálának körülményeiről, filmjeiről, és arról is, hogy kivel hasonlítják össze.

Befejezik a filmet

Paul Walker halála megrendítette a filmvilágot. A Halálós iramban fiatal sztárja autóbalesetben vesztette életét, szeptember 30-án. Úgy tudjuk, egy jótékonyági rendezvény után ült barátja kocsijába, aki vezette is a kocsit. Mindketten azonnal meghaltak, miután az autó nekicsapódott egy lámpaoszlopnak, majd egy fának, és utána kigyulladt. Paul Walker épp a Halálós iramban hetedik részét forgatta akkortájt, amikor a tragédia történt. A főszereplő halálát követően kérdessé vált, hogy egyáltalán elkészül-e az alkotás. Ezt a kételyt James Wan rendező oszlatta el, aki kijelentette, hogy befejezik a filmet. A döntést persze hosszas spekulálás előzte meg, Paul Walker halála után ugyanis azonnal leállították a forgatást. Végül is sorozatos tanácskozások után döntöttek a készítőik, hogy lesz film annak ellenére is, hogy mindenkit nagyon megviseltek a történetek. Azt persze még nem tudhatjuk, hogy ezek után lesz-e folytatása. A Halálós iramban 7 minden bizonnyal kultuszfilmmé válik, mint ahogyan ez annak idején a Hollóval is történt. Annál a filmnél Bruce Lee fia, Brandon Lee halt meg, miután a forgatáson halálós lövés érte. Egyébként a tragédiának köszönhetően, a Halálós iramban lett a múlt év egyik legtöbbször illegálisan letöltött filmje, a Hobbit újabb része mellett.

Az ígéretes kezdet

Paul Williams Walker IV 1973-ban született Kaliforniában. Már kétévesen szerepelt a Pampers pelenkareklámban. A reklámfilmek forgatásai végigkísérték a gyerekkorát. Iskolába járt még, amikor két szerepet is eljátszott a Highway to Heaven című sorozatban, amit egy évvel később már egy mozifilm, a Monster in the Closet, majd újabb esztendő múlva a Programmed to Kill követett. Érettségi után tengerbiológiát is tanult, de a kilencvenes években ismét filmekben tűnt fel, például az Ökörirkreben, a Pleasantville-ben, a Prérifarkas Bluesban, valamint A csaj nem jár egyedül és a Koponyák című alkotásokban. Igazán ismert 2001-ben lett Vin Diesel partnereként a Halálós iramban.

Az utolsó interjú

Paul Walker nem sokkal halála előtt új filmjének bemutatója kapcsán adta utolsó nyilatkozatát. A színész a lányához fűződő kapcsolatáról és jövőbeni terveiről beszélt a riportereknek. Halála után apja nyilatkozott fiáról. Arról is beszélt, hogy ő úgy tudja, fiának csak egyetlen félelme volt az életben, méghozzá az, hogy a munkája miatt nem tud elég időt tölteni a családjával, a szeretettel. Azt mondta, a színész többször panaszkodott neki, tervezte, hogy szünetet tart, mert kevés időt tölthet a kislányával. Azután hirtelen három filmszerepet is kapott, és nem tudta, mitévő legyen.

James Deanhez hasonlítják

Walker halála és élete a rajongók szemében egybevág James Dean sorsával. Való igaz,

hogy több közös van bennük. James Dean is eleinte egy óriási cég reklámjában tűnt fel, ő a Coca-Coláéban. Ami viszont leginkább közös a két színészben, hogy mindketten fiatalon és autóbalesetben vesztették életüket, ráadásul Porscheban.

James Dean 1931-ben született, és 24 éves korában érte a tragikus baleset. Az áttörést az Édentől Keletre című film hozta meg számára. A film sikere révén vásárolt magának egy Porschet, hogy hódolhasson másik szenvedélyének, az autóversenyzésnek. A Giant forgatása idején karambolozott kocsijával, aminek következtében életét vesztette. Habár mindössze három nagy mozifilmben szerepelt, halála után mégis legendává vált. Ő lett az ok nélküli lázadás szimbóluma, amely egybevág a Haragban a világgal című filmben nyújtott szerepével, amikor is a farmert és piros dzsekit viselő, szomorú tekintetű Jim Starkot alakította.

Paul Walker is pont úgy végezte, ahogyan a legismertebb filmje, a Halálós iramban sugallja, így a gyors élet áldozataként, a vágatózó életmód legendájává is vált.

Összeállította: L. M.

James Dean

Kérésekre mai poszterünket neki szenteltük.

Zaklatással vádolják

Nem akármilyen botrányba keveredett Jennifer Lopez. Egy Rodrigo Ruiz nevű férfi beperelte, mert az énekesnő állítólag e-maileket küldözgetett neki, hogy pucér képeket zsaroljon ki tőle. Azzal zaklatta, hogy a meztelen képekért cserébe, segíti zenei karrierjét. A férfi azért perelte be végül, mert nagyot csalódott, a levelezése során ugyanis úgy érezte, hogy kölcsönösen romantikus érzelmeket táplálnak az énekesnővel. A vád tehát szexuális zaklatás, a rendőrség pedig tovább nyomoz. Az első jelek persze arra utalnak, hogy minden valószínűség szerint valójában nem az énekesnő küldte a leveleket, hanem egy idősebb asszony.

Shakira zsűrizni készül

Ha épp nem a kapcsolatára összpontosít Shakira, akkor a Voice-ban való mentori feladataira készül. A show hatodik évada ugyanis hamarosan indul. Shakira, Christina Aguilera egykori helyét elfoglalva a zsűri egyetlen női tagja lesz, mentortársai pedig a Maroon 5 énekese, Adam Levine, a country sztár Blake Shelton, és az R&B híresség, Usher. A kolumbiai énekesnő elmondása szerint, nem nagyon aggódik, amiért csak ő lesz nő a zsűriben, hiszen a férfiak által dominált zeneiparban való munka nem jelent újat számára. Sőt egyenesen kihívásnak veszi, hogy a műsorban csupa férfi veszi körül. Mint mondta, megpróbál jó partner lenni, a bizonytalanságát pedig majd humorral igyekszik pótolni.

Nászút az űrbe

Az tuti, hogy a „világ legkedveltebb párja” címre törekedő Kim Kardashian és Kanye West megadja a módját, ha az esküvőjükről és a lagzijukról van szó. Úgy hírlik viszont, hogy nászútra sem a szomszédba mennek, sőt egyenesen az űrbe utaznak majd, mivel a Földön kívül tervezik tölteni a mézesheteket. Ismerőseik szerint ez nem nagy csoda, hiszen Kanye teljesen odáig van az űrért és a tudományos-fantasztikus filmekért. Tehát főleg ő forszírozta az űrutazás tervét. Kim eleinte nem rajongott az ötletért, de Kanye rábeszélése után már ő is lelkes. Időközben az is szóba került, hogy az utazás része lehetne a Kardashianok valóságshow-jának. A pár azonban nem röppenhet azonnal ki a világból, mivel egy űrutazás rengeteg felkészülést igényel. Legalább egy évet várniuk kell a nagy eseményre, de addig bizonyára beérik egy földi úti céllal is.

Lopott refrén?

Szinte folyamatosan hallani szerzői jogok megsértése címen indított perekéről. A következő sem kivétel. Ezúttal Rick Ross hip-hop sztár – Jermaine Jackson mellett – szerzői jogok megsértése miatt pert indított az LMFAO ellen. A Stefan Kendal Gordy (Redfoo) és Skyler Austen Gordy (Sky Blu) alkotta Los Angeles-i elektronikus popduó mellett a kiadóikat is vádolják. A vád középpontjában az LMFAO 2010-es listavezető Party Rock Anthem című slágere áll, annak is a kiemelkedő része, az „Everyday I'm shufflin'”. Ross azt állítja, hogy ő használta ezt a frázist először saját listavezető dalában, a Hustlinban, amelynek refrénje az „Everyday I'm hustlin'”. A dal Ross 2006-os debütáló lemezén, a Port of Miamin szerepelt.

Tavaly 40 millió tabletet adott el a Samsung

Az új év első napjaiban nem minden az előretekingés, ilyenkor még kicsit visszanezünk az előző évre is. A Samsungról kiderült, hogy a cég a tavalyi évre 40 millió tablet eladását tervezte, és egy belső informátor szerint ezt sikerült teljesíteni. A dél-koreai gyártó a 40 millió tabletból 12 milliót az utolsó három hónapban adott el. Ez a megjelenő prémiumkategóriás Galaxy Note 10.1 2014 Edition-nak és az olcsóbb Galaxy Tab 3 7.0-nek köszönhető, ezek a készülékek birtokolhatják ugyanis a 2013-as év legnépszerűbb Samsung tableteit. A cég 2014-re nagyobb tervezet, 100 millió tabletet szeretne értékesíteni. Várhatóan olcsóbbak lesznek az új szerentyűk, és érkeznek a Galaxy Tab Pro 8.4, a Galaxy Tab Pro 10.1 és a Galaxy Note Pro 12.2 készülékek is.

Mégis lesz androidos Nokia

Bemutatták a neves finn gyártó, a Nokia első androidos okostelefonját, ám egyelőre még csak fejlesztői példányról van szó. A Nokia Normandy kódnevű készülék igencsak izgatja a telefonok iránt érdeklődők fantáziáját. Az a telefon a belépő szintű készülékek családját gazdagíthatja, ha a gyártó megjelenti még a Microsoftos felvásárlás előtt. A pletykák szerint az olcsó, belépő szintű okostelefon talán a februári Mobile World Congressen debütálhat a jövő hónap végén Barcelonában.

Hangulattól függ a pulcsi színe

Sok érdekességet látunk a high-tech világában, az egyik például egy San Franciscó-i cég dizájnereihez fűződik. Olyan pulóvert terveztek, mely a viselő hangulatának megfelelően változtatja a színét.

A pulcsihoz tartozik egy csuklóra húzható érzékelő, mely a hazugságvizsgáló gépeken is használatos technológiával érzékeli a test jelzéseit, és beazonosítja a hangulatokat, érzelmeket. A pulóver nyakában elhelyezett LED-lámpák a hangulatnak megfelelő színben kezdenek világítani. *A színek jelentései:* zöld – nyugodt; kék – laza; lila – izgatott; piros – ideges és szerelmes; sárga – boldog hangulat. Márciusban kezdik árusítani a színüket változtató pulóvereket, melyekből egyelőre 100 db van a világon. Az árúkról persze még semmit sem tudni.

Táblagépek

A DreamWorks nemcsak mesékkel áll a gyerekek szolgálatára, hanem ezúttal egy kimondottan a lurkóknak tervezett tablettel. A Dreamtab androidos táblagép nyolchüvelykes megjelenítővel rendelkezik. A szórakozás mellett számos oktatóprogram is elérhető lesz a gyerekek számára. A tanulást többek között Shrek is segíti, aki figyelmezteti a gyerekeket, hogy kapcsolják ki táblagépüket, és fekdjenek le aludni.

Ha hinni lehet a híreknek, a táblagép 300 dolláros vagy az alatti áron kerül majd forgalomba.

A szmog ellen harcol a szuperszámítógép

A szmog okait keresi majd, és előre jelzi az egészségkárosító napok eljövételét a szuperszámítógépen kifejlesztett program.

Ezt egy minden korábbinál pontosabb számítógépes modell teszi majd lehetővé, amelynek kifejlesztése a következő négy-öt évben biztosan befejeződik. A szimulációs program a 2010 novemberre és 2011 júniusára között a világ leggyorsabb szuperszámítógépeként nyilvántartott Tianhe-1A technológiáját használja majd, s a rendszer adatait más megfigyelőoldalak statisztikáival összevetve sohasem látott részletességű elemzés és előrejelzés válik majd lehetővé – idézi a Hszinhua hírügynökség Meng Hsziang-fejt, a tiencsini nemzeti szuperszámítógép-központ (NSC) kutatóját.

A jelenlegi rendszer 114 város több mint 660 megfigyelőállomásának adatait alapul véve csupán tájékoztatásul szolgál, előrejelzést nem tesz lehetővé, pontosságát pedig gyakran kritizálják.

Az új programban az NSC mellett az országos meteorológiai szolgálat, a meteorológiai tudományok kínai tudományos társulata és a pekingi Csinghua Egyetem vesz részt – írja a computerworld.hu.

Florentin herceg és a gróf leánya

Messze innen élt egyszer egy gróf. Egy szép nyári napon leánya a kastély kertjében vidáman táncolt, miközben a madarak énekét hallgatta. Egy idő után, mikor elfáradt, egy dús lombú tölgyfa árnyékába pihent le, és észrevett egy galambot az egyik ágon.

– Gyere le, kedves kis galambom – szólta a lány –, gyere le hozzám. Hazaviszlek, aranykalitkába teszlek, és mindent megkapsz, amit csak kívánsz, olyan jól tartalak majd, mintha édes gyermekem volnál.

Ahogy kimondta e szavakat, a galamb leröppent a fáról, s rátelepedett a vállára. A lány megsimogatta, aztán hazavitte, és az ágya mellé rakta egy díszes aranykalitkába.

Mikor eljött az éjjel, és a gróf leánya az ágyához lépett, hogy lefeküdjön, nagy megdöbbenésére ott talált egy jóképű fiatalembert. Először nagyon megijedt, a szoba ajtaja ugyanis mindvégig zárva volt, tehát ott nem jöhetett be a hivatlan látogató. De ez a lány nagyon bátor volt, nem szaladt el, hanem megkérdezte az ifjút, hogyan került a szobába.

– Tölem ne félj egy cseppet se – suttogetta a fiú –, én vagyok az a szelíd galamb, akit hazahoztál.

– Ki vagy te valójában? – kérdezte kíváncsian a lány. – És hogy lehet, hogy galamb képében is meg tudsz jelenni?

– A nevem Florentin. Édesanyám egy királynő, de többet tud, mint egy egyszerű halandó, mert igen sok varázslatot ismer. Egy nap, mikor nem teljesítettem egyik óhaját, elvarázsolt, és azóta nappal galambként, éjjel emberként élek. Csak éjszaka tudok visszaváltozni, mert akkor elszáll a varázslat ereje. Ma, amikor megláttalak, különös érzés öntötte el a szívemet, és olyan boldog voltam, mint még soha. Most először örültem, hogy galamb lehettem, mert így a közeledbe férközhettem, és úgy érzem, ha nem fogsz szeretni engem, örökké boldogtalan leszek!

– Mire lenne jó, ha viszontszeretnék? – kérdezte a lány. – Hiszen elrepülhetsz tőlem messzire, és akkor magamra maradok.

– Soha nem hagynálak el! – felelte elszántan a herceg. – Csak légy a feleségem, és én örökké melletted maradok. Nappal madárként, éjszaka herceggként, de mindig veled leszek.

Így történt, hogy a grófkisasszony boldogan igent mondott. Titokban házasodtak össze a herceggel, nehogy a lány apja tudomást szerezzen a menyegzőről.

Boldogan éldegéltek a kastélyban, és senki nem is sejtette, hogy éjjelente a lány ágya melletti aranykalitkában bűgő kedves galamb Florentin herceggé változik.

Minden esztendőben a grófkisasszonynak született egy kisfia, a herceg pedig elrepült az újszülöttel a tengerentúlra, és édesanyjára bízta a kicsit. Hét esztendő telt el, és hét szép gyermekük született. Ám ekkor nagy csapás érte őket.

A gróf úgy döntött, hogy férjhez adja leányát egy magas rangú, nemes úrhoz, aki már egy ideje szemet vetett a grófkisasszonyra.

– Édesapám, én nem akarok férjhezmenni – sírt kétségbeesetten a lány. – Boldogan élek itt az én kis galambommal.

Ám hiába erősködött, hogy nem akar férjhez menni, édesapja ragaszkodott a házassághoz, és még azzal is megfenyegette a lányát, hogy megöli a galambot.

– Ha csak ez a madár tart itt téged, akkor már holnap végzek veled, úgy élj! – dühöngött a gróf.

– Ó, jaj – szólta a galamb –, itt az ideje, hogy elmenjek! – Azzal kiugrott az ablakpárkányra, és elrepült. Elrepült a tengerentúlra, egészen az anyja váráig.

Mikor édesanyja meglátta őt, így szólta a fiához.

– Gyere, Florentin, nézd milyen ügyes táncosok jöttek el hozzám, táncolj velük te is. És hallgasd a harsonákat, drága gyermekem. Jöjj, és maradj itt végleg, mert látom ezúttal, nem hoztál magaddal egy kisfiút.

– Nem, anyám, nem hoztam, és nincs kedvem sem táncolni, sem a harsonákat hallgatni – mondta búskomoran a herceg –, mert szeretett felségem, hét gyermekem anyja holnap férjhez megy, és az lesz életem legszomorúbb napja.

– Tehetek valamit érted, fiam? – kérdezte az anyja. – Mondd csak bátran, és én teljesítem, ha varázserőm engedi.

– Nos, kedves anyám, akkor ezt a huszonnégy táncost és harsonást változtasd huszonnégy szürkegémme, hét fiamat hét fehér hattyúvá, engem pedig sólyommá, aki vezeti őket.

– Drága fiam, ekkora varázserővel nem rendelkezem, de talán a tanítómesterem, a Nyugati Boszorkány segítségével valóra válthatom a kívánságodat.

A királynő elsietett a boszorkány barlangjába, és hamarosan egy csokor gyógyfűvel tért vissza. Miközben elégette őket, elmormogott egy varázsigét, és abban a pillanatban Florentin sólyommá változott, körülötte meg ott repült a huszonnégy szürkegém, felettük pedig a hét fehér hattyú.

Elindultak a gróf kastélya felé, sebesen repültek a viharos tenger felett, hogy még idejében megérkezzenek. Mikor odaértek, éppen akkor indult el az esküvői menet a templom felé. Elöl mentek a gróf katonái, mögöttük a vőlegény barátai, majd a nemes kéro és a boldog apa, végül a szomorú menyasszony. Lassan lépdelték az esküvői dallamokra, miközben magas koronájú fák mellett haladtak el, melyek ágain már ott ült a madársereg.

Florentin herceg szavára hirtelen mind a levegőbe emelkedtek, és körözni kezdtek a násznép feje felett. Alul a gémekek, felettük a hattyúk, legmagasabban a sólyom. Az emberek már éppen kezdtek gyönyörködni a fenséges madarak látványában, mikor a tollas had lecsapott rájuk. A szürkegémek a katonákra támadtak, csípték és rúgták őket, míg azok ijedtükben el nem szaladtak. A hattyúk a lány apját üldözték, a sólyom meg a vőlegényt vette célba, és nekikasztotta egy fának. A vendégek hamar szétszéledtek a váratlan támadás nyomán. Miután mind eltűntek, a gémekek szorosan egymáshoz bújtak, a hattyúk pedig felültették rájuk a grófkisasszonyt. Mindannyian felreppentek, és a sólyommal az élen elindultak Florentin herceg otthona felé.

Bizony, így még nem zavart meg soha senki egyetlen esküvőt sem, a lány apja tehetetlenül nézte, ahogy leánya továtúnik a szeme elől. A madarak egyre kisebbek lettek, ahogy távolodtak, mígnem parányi pontokká zsugorodtak, végül beleolvadtak az ég kékjébe, és eltűntek a messzeségben.

Aznap a királynő végre megszabadította fiát a varázslattól, és a herceg azóta is boldogan él feleségével és hét szép gyermekével.

Joseph Jacobs meséje
Illusztráció: John D. Batten

Zambézia, Pingvinkirály, A zöld urai – csak néhány a 2013-ban bemutatott gyerekművek közül. Ki tudja, melyik lesz a legkedvesebb, ám arra nem panaszkodhatunk, hogy nincs választék. Íme egy kis ízelítő, mire érdemes vadászni!

A Pingvinkirály erős kezdés volt 2013 elején. Ha hozzátesszük, hogy David Attenborough készítette, máris egy közepesnél kicsit izgalmasabb film jelenik meg a szemünk előtt. Ez ráadásul egyszerre szórakoztat és tanít, és még története is van. A film Rexről, a fiatal királypingvinről szól, aki Dél-Georgia szigetén éldegél. No, vele izgalmas dolgok történnek, de minden jó, ha a vége jó.

Aztán következett A zöld urai, melyben furcsa kis lények élnek mindennapjaikat. Ide kerül el egy csoda folytán egy lány, akinek meg kell mentenie magát és a világot, ráadásul ott a szerelem is. Inkább lányoknak ajánljuk, ők biztos élvezni fogják, habár sokan azt mondják, ez a film az animációs Avatar, így már talán a fiúk is érdeklődéssel nézik.

Egyesült állatok

Zambézia egy város, melyet madarak laknak. Az Afrika közepén elterülő várost egy idős madár vezeti. A dráma abból adódik, hogy valaki el akarja pusztítani a várost, de szerencsére minden jó, ha jó a vége.

Az igazán idéltlen Croodék című film egy ősembercsalád történetét dolgozza fel. A sokáig csak a barlangjában élő családnak szembe kell néznie az élet nagy kihívásaival, és el kell hagynia a barlangját. Ráadásul persze – nem fogjátok elhinni, de – jön a szerelem, egy kamaszlány képében.

Ha szeretitek az állatos filmeket, nézzétek meg az Egyesült állatok című filmet. Túl sok izgalmat ne várjatok tőle, a film drámai kérdése, hogy hová tűnt el a víz a savannáról. Szerencsére egy bátor szurikáta és egy jámbor oroszlán (tisza Bruckner Szigfrid) úgy dönt, megkeresik a vizet. Eközben összefutnak egy kakassal, aki egy jegesmedvével, egy kengu-

Támadnak a fasírtok!

Tavaly készültek, az idén nézzük őket

A zöld urai

ruval, egy tasmán ördöggel és két galapagos teknőssel kóborol Afrikában...

Minden bizonnyal a tavalyi év filmje a Gru2, amelyben a világ legcukibb lényei (minyonok) szerepelnek, és készítetik önfeledt nevetésre a gyerekeket és a felnőtteket. A történet egyébként viszonylag egyszerű, de a kis lényeknek, és magának Grúnak köszönhetően egy élvezhető film született.

A Derült égből fasírt 2-ben megelevenednek az ételek, miután egy örült tudós egy gépet épít, mely önálló életre kell. Az Index kulturova szerint 10/10-re értékelt filmen jól lehet szórakozni, bár véleményünk szerint inkább a fiúk fogják értékelni a támadó sajtburgereket, melyek végül nem törnek világalomra.

Gru egy igazi mókamester

A 2013-as év felfedezettje a csiga, amely talán az utolsó olyan állat, aki még nem kapott főszerepet. Az erősen hollywoodira szabott állat minden vágya, hogy egyszer versenyautó lehessen. Turbónak persze ez sikerül is, néhány szerencsétlen de szeretnivaló szereplő segítségével.

2013-as filmek

Hupikék törpikék 2.
Csillaghercegnő
Üstökös a Mumin-völgy fölött
Jégvarázs
Rozsdalovag
A Mikulás-mentőakció
Pinokkió
Justin, a hős lovag
Derült égből fasírt 2
A második fogás
Gladiátorok gyöngye
Turbó
Niko: Kistesó nagy bajban
Halbalhé
Dinoszauruszok, a Föld urai
Hópihe
Pulykaland

A csiga után egy cuki bambuszcápa izgalmas életébe pillanthatunk be, aki felfedez egy korallzátonyt, mely tele van bambuszcápatojással. Erre azonban a bűvárok is hajtanak, így persze kialakul egy kisebb konfliktus, ráadásul az ipari szennyezés is közeleg, és még a pókrákokról nem is beszéltünk. A Némó nyomában sikere után gyakorlatilag bármilyen halas film jöhet, csak legyen elég cuki a főszereplő, így a Halbalhé is úgy tűnik, sikerrel veszi az akadályokat.

Turbó, azaz egy gyors csiga

A muzslyai iskola hírei

Százhusz éves a Szervó Mihály iskola

Muzslyán a Szervó Mihály Általános Iskola minden évben december 6-án ünnepli az iskola napját, az idén viszont kétnapos rendezvénnyel ünnepeltek, mert megemlékeztek az intézmény 120 éves fennállásáról. Alkalmi műsort rendeztek a Petőfi Sándor nevét viselő művelődési egyesület nagytermében, a tehetséges tanulók dallal, tánccal, szavalattal köszöntötték az egybegyűlteket.

A közönséget Hallai Zoltán igazgató üdvözölte, aki beszámolt a tanintézmény múltjáról, jelenéről, és egy érdekes adatot is közölt. Kiderült, hogy az elmúlt 120 év alatt mintegy 12 000 diák fejezte be az általános iskolai tanulmányait Muzslyán. Becslések szerint közülük 320-an egyetemi végzettséget szereztek, négyen a tudományok magiszterei, hatan pedig a tudományok doktorai lettek.

A műsor keretében kiosztották a jubileum alkalmából meghirdetett Az én iskolám című irodalmi és képzőművészeti pályázat díjait. Összesen hét csoportban hirdettek versenyt. A fogalmazásokat a diákok magyar, szerb, német, angol és spanyol nyelven írták, és külön kategóriában versenyeztek az anyanyelvűpolók, valamint a szerb, mint nem anyanyelvű tanulókat.

A jubileum alkalmával műhelymunkákat, vetélkedőket, sportversenyeket is szerveztek, melyekbe a tanárokon kívül a szülőket is bevonták.

A muzslyai gyerekek kiváló eredményéről tanúskodik, hogy rendszeresen dobogós helyezéseket érnek el a köztársasági versenyeken, főleg a nyelvek területén, de más tantárgyakból is jeleskednek, a különféle sportágakban is kiváló eredményekkel büszkélkedhetnek.

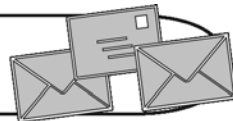
K. K. O.

Meteorológiai állomás az iskolaudvarban

A Szervó Mihály iskolának két épülete van, mindkettőben meteorológiai állomást hoztak létre, talán mondani sem kell, sok tanuló öröme. Egy számukra sikeres pályázatnak köszönhetően tudták megvalósítani tervüket. A diákok élnek a lehetőséggel, rendszeresen ellenőrzik és jegyzik a friss adatokat, melyekből később nagyméretű összegzés készül.

MIZUJS?

Oh, az a sport!

Kis képzőművészek újabb sikere

Az oroszországi Bryansk városkában Oh, az a sport! témára meghirdetett nemzetközi rajzversenyen sikeresen szerepeltek a szabadkai EmArt Műhely növendékei. Legsikeresebb **Jaksa Viktória** és **Grubanov Dorottya** volt, kiknek alkotását díjazták, és grafikájuk bekerült az impozáns katalógusba is. Oklevelet Göblös Dorina, Kovács Ákos, Mila Lulić, Srđan Kopunović és Stefan Maglajić Vukomanović kapott. Felvételünkön a két díjazott és pályaműve.

Grubanov Dorottya

Jaksa Viktória

Planetáriumban voltam

Egy szerdai napon az iskolában éppen földrajzóránk volt.

A tanárnő érdekes dolgokat mesélt a bolygókról és a csillagokról. Amikor csöngettek, vesztettül rohantunk kifelé, de a tanárnő megállított bennünket, és így szólt:

– Ha szeretnétek, és ha a szüleitek is beleegyeznek, akkor jövő szerdán elmehetnénk Péterváradra a planetáriumba, megnézni a csillagokat.

Mi kitörő örömmel éljeneztük az ötletet, és azt mondtuk, hogy természetesen, vagyis még szép, hogy mennénk. Teltek a napok, és végre elérkezett a várva várt szerda. Reggel megérkeztünk az iskolába, és izgatottan vártuk a tanítás végét, hogy végre elindulhassunk Péterváradra. Fél kettőkor mindenki a buszállomáson gyülekezett. Amikor a tanárnő is megérkezett, felszálltunk a buszra, elindultunk. Martin, Jancsi és én együtt ültünk, és egész úton nevetgélünk.

Amikor Péterváradra értünk, először sétáltunk a várban, majd bementünk egy terembe, onnan pedig egy kimondhatatlanul szép alagútba, ahol csodás színek villogtak. A pincében az előadó nagyon szép előadást tartott a Földről és a bolygókról, persze szerbül. Szerencsére a tanárnőnk mindent lefordított. Végül bementünk egy kupolaszerű szobába. Ott lekapcsolták a lámpákat, és kivetítették azt, amit azon a napon látni lehetett az égbolton. Nagyon gyorsan vége lett, és indulnunk kellett haza. Útközben még egy helyen megálltunk, és megnéztük a teleszkópkiallítást. Amikor Csantavérre értünk, elköszöntünk a tanárnőnkől, és már indultunk is haza. Nagyon kifáradtunk.

Otthon gyorsan nyugovóra tértünk, hogy másnap újra pihenten menjünk iskolába.

Csepella Máté, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

TESZT ✓

Mennyire vagy érzékeny?

A teszt segítségével kiderítheted, hogy túlérzékenyen reagálsz-e bizonyos helyzetekben

1. Elkésel a suliból, a tanár pedig azonnal szóvá teszi a dolgot. Te ezt gondolod:

- a) Bizonyára már várta a pillanatot, amikor hibázom. (2 pont)
- b) Nem hiszem, hogy ez nagy ügy lenne. (0 pont)
- c) Mindig pontos vagyok, akkor mi a gond? (1 pont)
- d) Legszívesebben láthatatlanná válnék egy időre. (3 pont)

2. Megbotlasz, és elesel az utcán.

- a) Azonnal felpattanok és elsietek, remélem, nem látta senki. (3 pont)
- b) Igazán segíthetett volna valaki! (2 pont)
- c) Csúnyán nézek azokra, akik szemtanúk voltak. (1 pont)
- d) Azt mondom, hoppá, legközelebb figyelmesebb leszek! (0 pont)

3. Egy rég nem látott barátoddal beszélsz meg találkozt, de az utolsó pillanatban lemondja, anélkül, hogy elnézést kérne.

- a) Nem így kellett volna elintéznie. (1 pont)
- b) Ezt úgy értelmezem, hogy nemcsak a találkozóról, hanem rólam is lemondott. (2 pont)
- c) Mostantól nem is érdekel az illető. (3 pont)
- d) Elfogadom, hogy nem volt megfelelő az időpont. (0 pont)

4. Valakinek mondasz valamit, de az illető félreért téged.

- a) Valószínűleg nem vette a lapot. (0 pont)
- b) Sajnálom, hogy megbántottam. (1 pont)
- c) Nem értett meg. (2 pont)
- d) Szerintem túlérzékeny az illető. (3 pont)

5. Nem bírod elviselni, ha:

- a) Az emberek megmondják, mit tegyél. (0 pont)
- b) Összehasonlítgatnak másokkal. (3 pont)
- c) Arra kérnek, hogy foglalj állást valamiben. (2 pont)
- d) Ha nem ismernek el téged. (1 pont)

Értékelés

0–4 pont:

Nem különösebben érint meg, hogy mit gondolnak mások a viselkedésedről, személyiségedről. Sokszor viselkedsz inkább közönyösen, mint érzékenyen. Érdemes lenne azonban egy kicsit figyelmesebbnek lenned, mert ezzel a magatartásoddal megbánthatsz másokat.

5–10 pont:

Igyekszel megfelelően kezelni a dolgokat. Különbséget tudsz tenni aközött, hogy mi szól neked, és mi az, amikor valaki viselkedésének hátterében valami teljesen más áll. Érzékeny vagy, de normális keretek között.

11–15 pont:

Egy rossz tekintet vagy egy félvállról odavetett mondat elronthatja a kedvedet, sőt az egész napodat is. Mindent a lelkedre veszel, és sokszor úgy érzed, hogy senki nem ért meg téged. Érdemes lenne leásni ennek a kellemetlen érzésnek a mélyére, és feltárni, hogy miért váltál túlérzékennyé.

Horoszkóp

Kos

A héten rengeteg új dologban kipróbálhatod magad. Ezerrel fogsz pörögni, és te magad is meglepődsz majd azon, mennyire jól teljesítesz.

Bika

Ne balhézz állandóan, mert senki sem kíváncsi a folyamatos hisztijeidre. Ha nonstop apróságokkal fárasztod a környezetet, senki sem fog segíteni az igazán nagy bajban!

Ikrek

Bármilyen munkát is adj ki a kezedből, legalább kétszer nézed át. Könnyen előfordulhat ugyanis, hogy figyelmetlenségből apró hibákat vétesz.

Rák

Kissé paranoiás vagy a héten, mintha mindig mindenki téged figyelne. Persze kíváncsi rád a környezetet, de nyugodj meg, csak normális mértékben.

Oroszlán

Kissé vissza kéne vened a pörgésből, különben könnyen megbánthatsz valakit. Nagyon nyeregben érzed magad, de mindez elillanhat egy pillanat alatt.

Szűz

Maximálisan beleveted magad a társas életbe, ráadásul olyan emberek keltik fel a figyelmed, akiket eddig talán észre sem vettél. Ismerkedésre fel!

Mérleg

Ritkán vagy ennyire visszahúzódozó, mint most. Valami visszatart attól, hogy megnyílj mások előtt, szerencsére néhány napon belül nyoma sem lesz a dolognak.

Skorpió

Érzed, hogy kezdted visszanyerni az energiád, bár még mindig nem tűndökölsz teljes fényedben. Ne vállald túl magad, inkább pihenj még egy kicsit.

Nyilas

Kissé kezdesz besokallni, de nem tudod, mitől. Ideje lenne kicsit rendet tenned magad körül, hogy letisztultabb környezetben tudd elejét venni a problémáidnak.

Bak

Igen erősek a megérzéseid, ráadásul teljesen logikus lépésekre ösztönöznek. Ideális helyzet, főleg, ha emberi kapcsolatokról van szó. Könnyen kiismered magad mások között.

Vízöntő

Nem igazán tudod, miként lépj, de abban biztos vagy, hogy egészen jól alakulnak dolgaid. Legyél türelmes, légy résen, és várd a jeleket!

Halak

Ideje kicsit több időt szentelni családnak. Nagyon jó összhangban vagy velük, mint általában, úgyhogy érdemes lenne kihasználnod a helyzetet.

„Kedves Bizalmas!

Kérlek, segíts! Egy osztályba járok a legjobb barátnőmmel. Az utóbbi időben, mindenért, ami történik velem, engem okol, és ezt bebeszéli az osztálytársainknak is, a többiek pedig az ő oldalára álltak. Sokszor ok nélkül megharagszik rám. Másnap mégis odajön hozzám, és azt mondja, hogy csak viccelt. Mivel többször is lerázott, amikor sétálni hívtam, elkezdtem más lányokkal is barátkozni. Erre ő megsértődött, hogy nem akarok vele barátkozni. Egyik pillanatban a barátságunkkal zsarol, aztán meg, amikor látja, hogy csak vele barátkozom, úgy tesz, mintha ott sem lennék. Volt, hogy nagyon megbántott, és még bocsánatot sem kért tőlem. Mit tegyek?

Wiki”

Válasz:

Kedves Wiki!

Azt hiszem, te már magadban megválaszoltad a kérdést, csak még nem mered hangosan kimondani. De mielőtt pontot tennél a barátságokra, egy próbát még megér egy őszinte beszélgetés. Mindketten még nagyon fiatalok vagytok, éretlenek, állandó változásokon mentek keresztül, miközben nemcsak testileg formálódtok, változásban vannak a kapcsolataitok is. Mindketten ki-ki tekingettek a megszokott, régi, biztonságos barátságból. Megismerkednétek másokkal is, de egyben félték is, hogy mit hoz ez magával stb. Bonyolult a dolog. Mivel már nagyon régóta barátkoztok, egy „se veled, se nélküled” helyzetbe kerültetek. Neked, hogy jobban érezd magad a saját bőrödben és a barátságokban, fontos, hogy tudasd vele, mi az, ami nem felel meg a viselkedésében, mi az, ami téged zavar. Azzal, hogy meghallgat és korigálja a magatartását, a más emberekkel való kommunikációjára is kihat majd, mert az, ami neked bántó, nagy valószínűséggel mások számára is az lesz. Ne hagyd magad zsarolni, barátkozz másokkal is, akikkel jól érezd magad egy társaságban. Lassan építgesd a kapcsolataidat. Mindkettőtöknek meg kell tanulnotok toleránsnak, elfogadónak lenni. Tágítsátok, tegyétek lazábbá a barátságotokat, hogy mindketten növekedni, fejlődni, lélegezni tudjatok. Ne éreztétek magatokat gúzsba kötve, ne legyen számotokra fojtogató ez a kapcsolat, amelyből szabadulni szeretnétek. Ha viszont a konkrét jelzéseid ellenére a barátnőd továbbra is csúnyán viselkedik veled, nem igyekszik igaz, nagybetűs BARÁTNŐ lenni, akkor meg is szakíthatod vele a barátságot. Biztosan akad még néhány lány a környezetetben, akivel megoszthatod a titkaidat, akivel jókat tudsz beszélgetni, jól érzitek magatokat együtt.

„Kedves Bizalmas sorok!

Nagyon tetszik egy nálam két évvel idősebb fiú. Egy iskolába járunk, egy váltásban vagyunk. Ez a fiú egy kicsit testesebb. A nyáron egy rövid ideig jártunk is, és én úgy veszem észre, hogy köztünk még mindig van valami! Aranyos, kedves, barátságos, gyengéd, amikor szükség van rá, mindig segít. A barátnőim az osztályomból csak csúnyákat mondanak róla, meg azt, hogy én jobbat érdemelek, mert ronda fiú. Az egyik barátnőm hájbombának nevezi, ami miatt már egy ideje nem beszélek vele. Ugyanakkor az új legjobb barátnőm csak jókat mond róla. Szerinte igen romantikus. Nem tudom, mit tegyek, mert nekem még mindig nagyon tetszik, de a barátaim ellene vannak, hogy járjak vele. Mit tegyek?

Szivike”

Válasz:

Kedves Szivike!

Mielőtt bármit tennél, jó lenne, ha leellenőriznéd, hogy valóban jelentesz-e még mindig valamit ennek a fiúnak, hisz jártatok és szakítottatok valami miatt. Egy őszinte, négy szemközi beszélgetés a sráccal sokat jelentene a helyzet tisztázásában. Ugyanakkor, bármilyen választ is kapsz a fiútól, a baráti társaságról is el kell gondolkodnod. Mennyire őszinték veled, mennyire vagy te magad és az érzelmeid fontosak számukra? A barátok azért vannak, hogy jóban, rosszban együtt legyünk. Elég felszínes társaságról lehet szó, ha a külsőn annyira fontos számukra, és nem a belső értékek, az, hogy kedves, megbízható, segítőkész stb. valaki. Ha egy kis jelet is kapsz a fiútól, ne szaladsz el a boldogságot a kissé önző és valószínűleg egy kissé irigy társaság miatt. Biztos, hogy nem fognak kiközösíteni a társaságukból. Ha mégis megtörténik ez, akkor biztosan tudod majd, hogy nem voltak igazi barátok. Időközben lassan szélesítsd a baráti körödet, ismerkedj, barátkozz másokkal is az iskoládból.

„Kedves Bizalmas sorok!

Nagy szükségem van a tanácsodra a barátnőimmel kapcsolatban. A két legjobb barátnőm az utóbbi időben ki nem állja egymást. A gondom az, hogy mindkettőt nagyon szeretem, és mindkettővel jóban szeretnék lenni, úgy, mint régen. Most mást sem csinálnak, csak pletykálnak egymásról. Meghívtam őket a születésnapomra, de nagyon rondán viselkedtek egymással és velem is. Sírtam is a végén. Az újévezésre meg sem mertem őket hívni, annak ellenére, hogy anyukám megengedte, hogy eljöjjenek hozzám a barátnőim, és bulizhattunk volna. Mit tegyek? Kérlek, segíts!

Várom a tavaszt”

Válasz:

Kedves Tavaszváró!

Tudnod kell, hogy serdülőkorban szinte ok nélkül megszűnhetnek a barátságok, az újonnan szerzett tapasztalatok, az érdeklődés, az igények, a szükségletek változásai nem tartják már össze a régi, gyermekkori kapcsolatokat. Jó lenne, ha mindkettőtökkel le tudnátok ülni egy őszinte beszélgetésre, és megmondanád nekik, hogy milyen sokat jelentene számokra, ha ők jól megvolnának egymással, mert mindkettőtök jó barátnőd. Ez jó alkalom lenne, hogy ők is elgondolkodjanak, hogy miért is haragudtak meg olyan nagyon egymásra, és túl tudják-e magukat tenni a haragjukon. Ha mégsem tudnak kibékülni, te továbbra is barátkozhatsz velük, csak külön-külön. Közben barátkozz másokkal is az osztályból, az iskolából, a művelődési egyesületből, a szomszédokból stb. Nem fogod megbánni.

Birtokot egy csókért

Úgy tűnik, a csókot az emberiség történelmének legutolsó pár évezredében „találták fel”. Igaz, vagy maga a csók, vagy pedig, amit jelképez, alaposan befolyásolta a históriát. Nem lehet pontosan tudni, mikor lett a „csók a szerelem pecsétje”. Az viszont történelmi tény, hogy az ókori Babilonban a gesztust erkölcsstelennek nyilvánították, s szigorúan büntették elkövetőit: a vétkes nőnek mindkét fülét, a férfinak pedig alsó ajkát vágták le... A régi görögöknél csupán a férfiak „művelték” a csókolózást. Ilyenkor egymás fülét markolták meg a partnerek, innen ered a „művelet” görög neve: Chytrav (magyarul kb.: fülbevaló karika hordója). A rómaiaknál a csók már a kölcsönös szerelmet jelentette. Ha egy nőt erőszakkal csókoltak meg, a törvény szerint az anyagi kártérítésre volt jogosult. Az összeg néha az illető férfi vagyonának felét is kitehette. A 13. században nemcsak az útra (pl. keresztes hadjáratba) induló férjet csókolta meg hitvese, hanem ennek kísérőjét is... A csók a középkorban különleges tiszte-

letben részesülő eset volt. Ekkor jelent meg a kézcsók szokása, mint a személyes tisztelet kifejezése. Ahogy telt-múlt az idő, a csók is kezdett elgépiesedni, anyagi érdek kifejezőjévé, hordozójává válni. IV. Henrik német-római császár (1198–1215) a szépséges firenzei Berta Bellicciónak egy csókért birtokot adományozott. Pár száz évvel később, 1922-ben a Colorado állambeli Denverben csóklottót szerveztek, hogy egy fontos út felépítéséhez kellő pénzt gyűjtsenek össze. Az „elárusítók” a város legszebb lányai-menyecskéi voltak. Az összeg rekordidő alatt összegyűlt.

Ajándékozz saját készítésű terráriumot!

Bizonyosan nem olyan szép, mint ha mesterkéz csinálta volna, mégsem lehetetlen. Vagyis: egyedül is készíthetünk csodaszép és használható tárgyakat, melyeket akár el is ajándékozhatunk születésnapokra.

Íme egy növényi terrárium elkészítési módja:

Hozzávalók: fémdoboz átlátszó tetővel (ha nincs teteje az sem baj, üvegmester kivágja, s azt ráragasztjuk); mágnes – ha pl. hűtőszekrényre szeretnénk tenni, de tehetünk rá akasztót is, és akkor falra akaszthatjuk; kaktusz vagy pozsgás növény, a tillandsia is nagyon jól mutat benne; kavics; ragasztó; moha; nejlonharisnya.

Elkészítése:

Ragasszuk fel a mágneset vagy az akasztót a konzervdobozra.

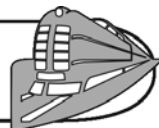
A harisnyának vágjuk le a végét, tegyünk bele földet, ültessük bele a növényt, és egy cérna segítségével fogassuk a növényre!

Rendezzük be a terráriumunkat ízlés szerint kavicssal, mohával. Igazán mutatós.

Boldog születésnapot!

A primitív népek egyáltalán nem ünneplik meg a születésnapot, egyszerűen azért, mert nem ismerik a naptárt. Az első naptárakat az egyiptomiak készítették, és ők már meg is ünnepelték a születésnapokat. Plutarkhosz például leírta, hogyan ünnepelte Antonius születésnapját Kleopátra. A régi görögök csak a férfiak és az istenek születésnapját tartották számon, az asszonyokét és a gyermekekét nem. Emellett szokásos volt megemlékezni az elhunyt nagy emberek születésnapjáról is. Az istenek születésnapját minden hónapban megünnepelték. Artemisz istennő oltárára minden hónap hatodikán mézet és hold alakú süteményt helyeztek. A római császárok gladiátorokkal és cirkuszi játékokkal, nagy pompával ünnepelték születésnapjukat. Caligula állítólag mindenkinek megbocsátott, aki születésnapján köszöntötte. A mai születésnapi szokások a germánok hagyományából maradtak fenn. Germán gyakorlat volt az ünnepi asztalt feldíszíteni. A legfőbb dísz a születésnapi torta volt, amelyre gyertyákat állítottak. A gyertyákat meg is gyújtották, és ha az ünnepeltnek sikerült valamennyit elfűjni, ezt jó előjelnek tekintették további életére.

Angyalok verítéke

Magyarország cseppkőbarlangjai

Szinte hihetetlen, mennyire sok cseppkőbarlang van Magyarországon! Ami nálunk, az Alföld déli részén szinte elképzelhetetlen, az tőlünk valamennyivel északra bőséggel előfordul. A legismertebbeket az Aggteleki-karszt, a Bükk, a Budai-hegység, a Pilis, a Gerecse, a Mecsek, a Bakony-hegység rejtegeti, nem kevesebb mint 60-70 jelentős barlangot, a kisebbeknek, jelentéktelenebbeknek se szeri, se száma.

Méreteinél fogva a legjelentősebb magyarországi barlang mindenképp az országhatárt kettészelő, Szlovákiába átnyúló Baradla-Domica-barlangrendszer (Aggteleki cseppkőbarlang vagy Baradla-barlang) a legnagyobb és leglátványosabb magyarországi barlangrendszer, kb. 25 km-es hosszúságával a világranglistán a 30–35. helyen szerepel. Gyönyörű, színes cseppkővei miatt – melyeket az angyalok verítékének is neveznek – a világ legszebb barlangjai között tartják számon. Csaknem 9 km-es az ugyancsak Aggteleki-karsztban fellelhető Béke-barlang, majd a Budai-hegység Mátyás- és Ferenc-hegyi, valamint Pál-völgyi barlangjai, továbbá a Bükkben, a Bakonyban található 2-3 km hosszú barlangok következnek.

Az Aggteleki-karszt a nagy patakos barlangrendszerek területe, s az eddigi kutatások nyomán a magyarországi részen mintegy 150 barlangot tudtak feltárni. A mai felszín kialakulása a miocénba vezethető vissza, amikor a már karsztosodott felszín a legtöbb területen beborította a változatos felépítésű vulkáni tufa, tufit. Nemzeti park, a mintegy 1200 km² terület természetes határa nyugaton a Sajó

Hangverseny a föld belsejében

völgye, északon a Csermosnya, illetve Torna-patak völgye, keleten és délkeleten a Bódva völgye. Az így körülhatárolt területnek csak egyharmada karsztos térszín, mintegy fele Szlovákia területére esik, s az országhatár a barlangokat, karsztvízrendszereket is kettévágja.

A Mecsek leghíresebb barlangja, az abaligeti ma már évente mintegy 70 ezer látogatót fogad villannyal kivilágított főágában, s évek óta a légúti betegségben szenvedők gyógyító helye. A Péctől mintegy 30 kilométerre északra fekvő barlangot az 1700-as évek végén fedezték fel. Ekkor jegyezték fel, hogy a mai Abaligeti-barlang egyedül ismert előüreget a falu első plébánosa pincének használta, s ezért a helybeliek Paplikának keresztelték el. A múlt század harmincas éveiben nyerte el mai formáját, amikor eltávolították a bejárást akadályozó sziklákat. A kutatások persze a mai napig folyamatosak, a turisták egyik kedvenc helye a Mecsekben.

Denevér, a barlangok lakója

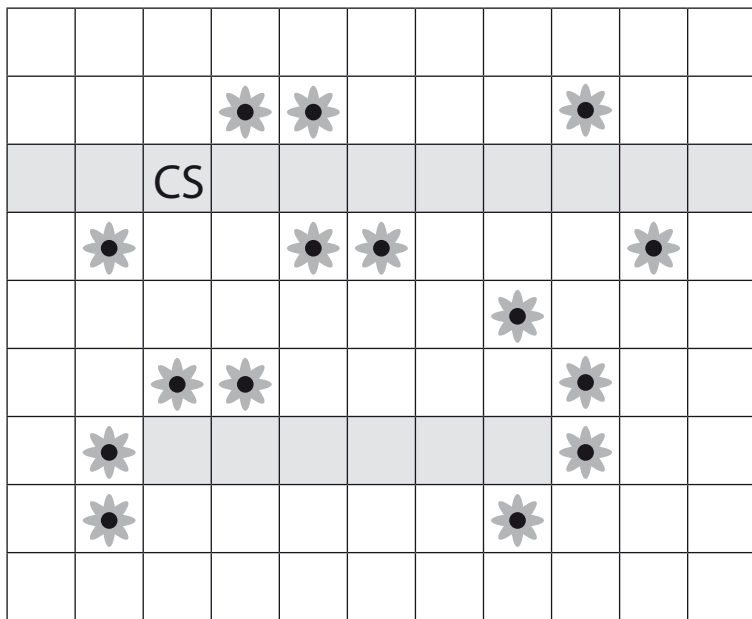
Tudod-e?

Budapest alatt barlangok találhatóak, sőt Budapest a világ egyetlen fővárosa, amely alatt óriási barlangok találhatóak. A cseppkővekben bővelkedő Pál-völgyi-cseppkőbarlang a maga 19 kilométerével a Budai-hegység leghosszabb barlangrendszere, 1944 óta a fokozottan védett természeti értékek listáján szerepel. A feltárt rész hossza több mint 7200, mélysége pedig 104 méter. A hőmérséklet állandó, 11 Celsius-fok. A falakban sok helyen láthatunk ősmaradványokat (pl. kagylókat, tengeri sünöket és tengeri liliomokat), de a barlang leginkább cseppkőveiről híres. Bejárata Budapest II. kerületében, a Szépvölgyi úton van. A híres, nagy budai barlangokon kívül még kb. 80 kisebb-nagyobb üreget tartanak számon a katalógusok. Néhányat közülük már az ősember is használt (pl. Remete-Felső-barlang), de a többinek is nagy szerepe volt a főváros történetében (háborúk idején búvóhely a Vár-barlangban, bányászat a Hárs-hegyen stb.).

A Szent István barlang szemet gyönyörködtető részlete Lillafüred (Miskolc) közelében

TARKA OLDAL

Berakós rejtvény

– Pistike! Ne húzd a macska farkát!

...

A választ megtudod, ha az itt levő szavakat, betűhalmazokat berakod a rejtvényrácsba.

Kétbetűsek: AA, ÉG, NE, NE, OR, OR, TE, ZE.

Hárombetűsek: ARA, EIN, ETO, ÉLE, HÁG, ÖRN, PIÉ, RIO, TÉT, TÉV, VÍZ.

Négybetűsek: KÁSA, TERI.

Ötbetűsek: IZOLA, LOCSOG, OKULÓ, RÁLÁT, RÁZÁR.

Hétbetűs: INGAÓRA.

Kilencbetűsek: ELAPASZTÁ, NEMSZERET, TRÉNINGEZ.

Tizenegy betűsek: TELHETETLEN, ZONGORÁZGAT.

Betűrejtvények

1

M	DDD
A	

 2

h	1	S

 3

P	A
NK	

 4

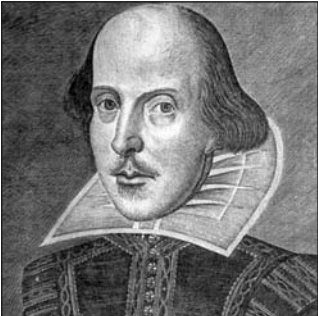
KE	BIA

 5

Ó
T

Skandináv rejtvény (2.)

Rejtvényünkben a világirodalom egyik legnagyobb alkotójának a nevét és egyik vígjátékának a címét találjátok meg.

	EREDETI HAZA	▼	DALMÁT VÁROS KISEBB ZENEMŰ	▼	TÁRS BETŰI MEGLÉHET VENNI	▼	A FÖLDRE OLASZ FOLYÓ	▼	KENŐCS SPANYOL HAJÓHAD	▼	CSÓ SZERBŰL VATIKÁN	◆
	KÉN											↓
	SÓS TÓ	▶							KIKÖTŐ SZLOVÉN NÉPCSO-PORT TAGJAI	▶	A 3. ISMERETLEN PIHEN	▶
	SZERB ELŐLJÁRÓ FORDÍTVA OKTATÓ	▶		ARGON	▶		1995 ALARM	▶			ILYEN UNOKA IS VAN LÉHA EGYNEMŰI	▶
5	◆	▶	ELÍTÉLT BÁCSKAI HELYSÉG	▶	500 RÁDIUSZ	▶	RÉSZBEN REALISTA	▶			A NADRÁGNAK IS VAN PRÉMÉS ÁLLATBŐR	▶
AUSZTRIA IGAZ-MONDÓ	▶	„K” MAJDNEM GYÁM	▶	SZERB NÉPMESEI ALAK EZ	▶		ÁZSIAI ÁLLAM ÉKEZETTEL SZÁMNEV	▶			SUGÁR	▶
		▶				VERA PÁROSAI	GYORSAN BESZÉL N. R.	▶			I. E. LÁVA KÖZEPE	▶
		▶		ZENESIKOLA	▶				ALSZOL NÉPIESEN	▶		SZ
MINDENTŐL FÉL	▶	A		▼					ÜNNEPÉLYESEN ÁTAD VALAMIT	▶		

Nem eszi meg a kutya a telet

A világ egyik felében hőség, a másikban sarkvidéki hideg tombol

Miközben e sorok írásakor nálunk hét ágra süt a nap, és az igen kellemesnek érzett tíz-tizenöt fokos hőmérsékletben tavaszi szél mozgatja a kopasz fák legvékonyabb ágait, a világ másik végén bizony mutogatja fogát a tél. Az Egyesült Államokat sarkvidéki eredetű hideg árasztotta el, Montanában -53 fokot, Észak-Dakota és Wisconsin egyes területein -51 fokot mutattak a

A Rio de Janeiro-i állatkert egyik medvéje fagyt gyümölcsöt eszik a medencében hűsölvé, a közel 50 Celsius-fokos hőségben

hőmérők, a Nagy-tavak vidékén mínusz 25-30 fokig süllyedt a hőmérséklet, a Niagara vízesés is több részén befagyott. A hideg 187 millió ember életét nehezítette meg Észak-Amerikában. Ugyanakkor a világ déli felén hatalmas meleg tombolt, néhol tűz ütött ki, és hatalmas károkat okozott a természetben, és urbánus környezetekben egyaránt. Január derekán például leégett egy ősi tibeti város, Dukezong, melyet az 1300-as években alapítottak. A hagyományos tibeti építészetéről ismert város közel 700 házból állt.

Az utóbbi évtizedben soha nem tapasztalt méretű és számú időjárási szélsőség tanúja és sajnos elszenvadója az emberiség. Legtöbbször ennek okát a környezetszennyezésben látják. Az időjárás-előrejelzésekre mindenesetre igencsak odafigyelünk, ezért nem árt tudni, mi minden hull az égből.

Legtöbb csapadékfajta folyékony, de vannak szilárd állapotúak is.

Folyékonyak

Szítálás, ködszítálás: Kis intenzitással, sűrűn hulló csapadékelemek, a cseppek átmérője 0,5 mm alatti.

Eső: A cseppek átmérője 0,5 mm feletti. Leggyakrabban az esőrétegfelhőből (*nimbostratus*) esik. A melegfrontok rendszerint tartósabb, országos esőt okoznak.

Záporosó: Erős áramlással keletkező csapadékforma. Fejlettebb gomolyfelhőből (*cu-*

Normális esetben a Niagara-vízeséshez látogatók mennydörgéshez hasonló robajjal találkozhatnak a fantasztikus látvány mellett, januárban azonban a vízesés egy része megfagyott (Reuters)

mulus), tornyos gomolyfelhőből, zivatarfelhőből (*cumulonimbus*) keletkezik.

Zivatar: Elektromos kisüléseket tartalmazó (konvektív) felhő, tehát villámcsapás, mennydörgés tapasztalható. Nem feltétlenül jár csapadékkal (ez a száraz zivatar). A csapadék intenzitása erős lehet (felhőszakadás), viharos széllel, és akár jégesővel is járhat.

Ónos eső: A talaj fölött pár száz méter vastag hideg levegő, fölötte meleg levegő található, majd folyékony csapadék kezd esni, a hideg levegőben túlhűl, és a talajnak ütközve megfagy. A Kárpát-medencében gyakori.

Szilárdak

Havazás: Jégkristályokból álló csapadék. Ha a hőmérséklet eléri a fagyponthoz, a máskor eső formájában érkező csapadék hóként hullik le a felhőkből.

A 2000-es évek legpusztítóbb időjárási szélsőségei

- Katrina-hurrikán, USA (2005)
- Nargis ciklon, Mianmar (2008)
- Pakisztáni árvíz (2010)
- Aszályok az Amazonas-medencében, Ausztráliában és Kelet-Afrikában
- Az északi-sarki jég visszahúzódása

A szélsőséges időjárási jelenségek 370 ezer ember halálát okozták az évtized folyamán, ez 20 százalékkal több, mint a '90-es években.

A helyzetet súlyosbítja a hőmérséklet-ingadozás is, ugyanis az évtized minden éve (egy kivételével) az elmúlt 150 éves időszak legforróbb éve közé tartozott.

Hózápor: A havazás és záporosó együtt jelennek meg.

Hózivatar: Ha a hózápor villámlással és mennydörgéssel jár együtt.

Hószállingózás: A szítálás tulajdonságai jellemzők rá, nagyobb hótakaró is kialakulhat.

Hófúvás: Havazáskor, illetve az után alakul ki, amikor az erős szél a friss havat felkapja, és hóakadályokat épít. A közlekedést megnehezíti, mivel a megtisztított utakra újra és újra visszahordja a havat. Méteres hótörleszkek alakulhatnak ki.

Havas eső: Esőcseppek, hókristályok, valamint az olvadó hókristályok keveréke.

Hódara: Tömör szemcsék, melyek gömb vagy kúp alakúak.

Jégdara: Átlátszó, gömb alakú csapadék, átmérője kisebb, mint 5 mm.

Jégeső: Golyó, tojás vagy körte alakú jégdarabok, melyek főleg zivatar idején nagy számban hullanak az égből. Átmérője 5–50 mm között változik. A jégeső komoly károkat okozhat a mezőgazdasági művelés alatt álló földeken, épületekben, járművekben.

Jégtű: könnyű, igen kicsi jégkristályok.

Tudod-e, mit jelentenek a következő közmondások/szólások?

Nem eszi meg a kutya a telet.
Időjárásnak nehéz módot szabni.
Hol van már a tavalyi hó?
A télnek nincs szeme.
Hideg ellen nincs vitéz.

Oh, a csodaszép orchidea!

Az orchideák mindenhol elbűvölik az embereket. Ezek a növények az egzotikus szépség és szín pompás ragyogás szinonimái. Nem korlátozódnak csak a trópusi vidékekre, bolygónk mérsékeltébb éghajlatú részein, például Európában is megtalálhatók. Az orchideafajok különböző területeken is megélnek, a sarkvidéki Izlandtól a szubtrópusi Görögorszáig. Európában összesen kb. 350 faj ismert. Sok trópusi fajjal szemben az európai fajok földi növények, melyek a földre eresztik gyökerüket. A trópusokon az orchideák főként fákon gyökereznek. A mocsári orchideák csak olyan talajon nőnek, ahol a talajvíz megfelelő mennyiségű meszet tartalmaz. A tőzeges területek és a hangafüves földek egyes részei szintén otthont adnak az orchideáknak. Több mint háromezer méter magasságban is lehet orchideákat találni. Ezen a magasságon virágzik a világ legkisebb orchideája. E faj virágainak átmérője kevesebb, mint öt milliméter.

Hulladékanyagból ruha is készülhet

Mindennapi kenyerünk

Sok változáson ment keresztül mindennapi kenyerünk, míg mai formáját elnyerte. Az őseink táplálkozása nagyon egyhangú volt, gyakorlatilag csak húst evett, gyümölcsöket is alig. A kenyér egyidős a növénytermesztéssel. Mikor az ember búzatermesztésre adta a fejét, a kenyér az étkezésben nélkülözhetetlenné vált. A kőkorszaki ember főzte a kenyerét: ez pépszerű, kásaszerű étel volt. Az első sült kenyér lepény formájában jelent meg, ezt forró kőn sütötték. Egyiptomban a kenyértészta puhítására

mustot használtak. Mezopotámiából terjedt el a kovász és a tészta kelesztése. A rómaiak már nemcsak búzából, de árpából és rozsból is sütöttek kenyeret, sőt búzakenyérből volt fehér, félbarna és fekete. Az indiánok csak a kukori-

cát ismerték. A málélepény és málékenyér népszerűsége nekik köszönhető. Az iparosodás kezdetén, a 18. században megjelent a dagasztógép, ezáltal a kenyéripár lépést tud tartani az egyre növekedő igényekkel.

A jó testtartás csodát tesz!

Fontos tudatosan odafigyelni a testtartásunkra, mivel a rossz testtartás nemcsak hátfájást okozhat, hanem felesleges fáradtságot, rossz közérzetet vált ki.

A következőkre figyeljünk:

1. Ha állsz, bátran húzd ki magad, ne görnyedj! Ha erre tudatosan odafigyelsz, meg fogsz lepődni, mennyivel magasabb vagy. Görnyedt testtartással nem lehetünk jókedvűek sem.
2. Ha állsz vagy sétálsz, ne dőlj egyik irányba sem, a térdeid nézzenek egyenesen előre.
3. Álló helyzetben a derekadnál egy enyhe ívnek kell lennie, hiszen a gerinc csak előlnézetből egyenes, oldalnézetből S alakú.

4. Ügyelj rá, hogy a hasad ne told ki.

5. Ha ülsz, dőlj a háttámlának, a talpad legyen a padlón, és semmiképpen se görnyedj előre, vagyis a gerincet ne vegye fel a C alakot.

6. Ül egyenesen, fejed emeld fel, ne hajolj előre! Ha pihenni szeretnél, inkább dőlj hátra kényelmesen.

A helyes testtartás: Tartsuk vállunkat egyenesen, de leeresztve, ne feszítsük hátra. Állunkat emeljük fel egy kicsit, hogy a nyakunkkal derékszöveget zárjon be, fejünket pedig igyekezzünk úgy tartani, hogy a két fülünk a váll vonalába kerüljön. Lehetőleg mindig figyeljünk oda a helyes testtartásra, ha kedves az egészségünk, az erőnlétünk, a megjelenésünk, és ha nem akarunk fájó tagokkal járni.

Szemetelés helyett

A kukába kerülő holmik újrahasznosítása korunk egyik legnagyobb feladata, hiszen ezzel nemcsak a felgyülemlő szemét ellen védekezünk, hanem környezetünket is védjük. Bolygónk megóvása az utóbbi időben több művész szívügyévé vált. Akadtak, akik megunt tárgyakból, és olyanok is, akik szemétből készítették műalkotásaikat. Nemrégiben a divat világában is utat tört ez a szemlélet, megjelentek a hulladékok-

ból készült ruhák. Már kapható például az a kerékpárgumiból készült öv, amely egy biciklisfutár képzeletében született meg. Az az amerikai tervező is igazán kitért magáért, aki kidobott mosóporos és üdítőitalos dobozokból készíti táskakreációit. Egy-egy darab elkészülését mindenestre alapos kutatómunka előzi meg, ugyanis az alapanyagot segítőtársaival egyenesen a kukából gyűjti.

Mi az?

- Mi a H₂O POK?
- ?
- Vízipók.

Zsiráfnyak

- Miért olyan hosszú a zsiráf nyaka?
- ?
- Hogy elérje a fejét.

A legjobb edző

- Milyen a legjobb edző? – kérdezik egy tapasztalt szakembertől.
- Fokozatosan fölöslegessé teszi magát.

Sok a szabály

Visszavonulás előtt álló focista játévezetőtanfolyamra jár. Egyik vizsga előtt így sopánkodik:

- Te jó ég, mennyiféle szabály van! Még akár 20 évet is játszhatnék, akkor sem tudnám megszegni mindegyiket.

Mi a vétke?

Rosszalkodott a papagáj, ezért a gazdaszszony úgy dönt, hogy büntetésként beteszi őt a hűtőszekrénybe. Egy óra múlva nyitja ki az ajtót, hogy kiengedje. Ekkor kérdezi a papagáj:

- Te, mondd, ez a tyúk itt mit vétett ellened?

Állatos

A medve órák óta nézegeti a zebrát. Arra ballag a nyuszika, és megkérdezi:

- Hát te miért bámulod ennyire azt a zebrát, medve koma?
- Azon gondolkodom, hogy a zebrán a fehér csík van fekete alapon, vagy a fekete csík van fehér alapon!

- Menj vissza, és harapd meg azt, aki ezt a jeges limonádét küldte!

A pletykák pletykája

Két lány beszélget:
- Juci azt mondta, hogy elmondtad neki azt, amiről én azt mondtam neked, hogy ne mondd el neki.

- Micsoda pletykafészek! Pedig megmondtam neki, hogy ne mondja meg neked, hogy én elmondtam neki.

- Most már mindegy. De meg ne mondd, hogy elmondtam neked, amit ő mondott neked!

Tréfa

- Legközelebb villámhárítóval felszerelve ülök melléd, Imi! – mondja a fiúnak a padtársa.

- Miért?

- Valamiképpen védekezniem kell a villámtréfáid ellen!

Kutya, macska

- Mi nyávog a kerítésen?

- Macska.

- És mi ugat a kerítés mellett?

- Kutya.

- Dehogy kutya! A macska leesett a kerítésről, és most félrebeszél!

Házi feladat

- Ismerd be, Piri, hogy a házidat az anyukád csinálta meg helyetted! – vizsgálja a tanár Piri feladatát.

- Igen – mondja Piri –, beismerem, viszont én pucoltam meg anyu helyett a krumplit!

Sivatagi

Két homokszem száll a sivatag felett. Kérdi az egyik:

- Leszálljunk?

Mire a másik:

- Ekkora tömegbe?

Fénykép

- Hogy tetszik a legújabb fényképem?
- Nagyon szép. Így kellene kinézned a valóságban is!

Jean-vicc

- Mi ez a kopogás, Jean?
- Az új cipője kopog, uram.
- Rendben van, Jean, engedje be!

Még egy Jean

- Jean, rakja le az újságot a földre!
- Miért, uram?
- Át akarom futni a híreket!

Skót vacsora

Étterembe megy a skót házaspár. Ketten rendelnek egy szendvicset. Amikor a pincér kihozza, a férj kettévágja, az egyik felét odaadja a feleségének, majd enni kezd.

- És ön nem eszik? – kérdezi rezzenéstelen arccal a pincér.

- Majd a férjem után – feleli a hölgy. – Várom a fogsort!

Nahát!

Londoni élményeit meséli a skót a barátainak:

- Ezek az angolok mind örültek! Képzelték, hajnali háromkor beront egy angol a szállodai szobámba, üvöltözik, és csapkod a papucsával!

- Szörnyű! És te mit szóltál?

- Semmit. Nyugodtan fújtam tovább a dudámat!

Jean-vicc

- Jean, szükségem lenne egy konyhakésre!
- Mi célból?
- Acélból!

Azonosítatlan repülő objektum

Vendéglőben

A városka legjobb vendéglőjében már jócskán a tetőfokára hágott a hangulat, amikor a teremfőnök odafordult az egyik pincérhez:

- Miért nem dobja ki azt a vendéget, aki az asztalra borulva alszik?
- Főnök, hogy legyen olyan szívtelen? Kinn a felesége és az anyósa várja!

Mi a különbség?

- Mi a különbség a víz és az ikrek között?
- ?
- A víz H₂O, az ikrek pedig ó, há' kettő!

Megtévesztő címke

- Tegnap, amikor megvettem önöknél ezt a pulóvert, azt állították, hogy százszázalékos gyapjú.

Otthon jobban megnéztem a címkét, és láttam, hogy százszázalékos műanyag. Ez becsapás!

- Ne izgassa fel magát, kérem! A címke kizárólag a molyok megtévesztését szolgálja.

Az is pénzbe kerül

A tizenhat éves Döncike állandóan pénzért nyaggatja az apját.

- Édes fiam - mondja az apa -, vannak fontosabb dolgok is az életben, mint a pénz.

- Tudom, apu - feleli a fiú -, de ha ezeket a fontosabb „dolgokat” diszkóba viszem, az is pénzbe kerül!

Kényelmetlen

- Most, hogy eldöntöttem, Mariskát veszem feleségül, valami nagyon kényelmetlen dolgot érzek a mellemen.

- Ugyan mit?
- Egy odatetovált szívet Juliska névvel!

Ezer év

- Képzeld, anyu, ma láttam István királyt az utcán! - meséli otthon Marci.

- Hogyhogy? - kérdezik az anyja. - Az lehetetlen.

- De igen! Egy öreg szakállas bácsi találkozott a barátjával, és azt mondta neki: „Szervusz, István, ezer éve nem láttalak!”

Miért?

- Apuka, mondd, miért hívják a sárgarigót sárgarigónak? - kérdezi a gyerek.

- Azért, kisfiam, mert sárga.
- Azt én is tudom. De miért rigó?

Elefánt

- Miért van az elefántnak hátul a farka?

- ?
- Hogy ne lógjon a szemébe!

Mi az?

- Mi az egér?
- ?
- Az elefánt japán változata!

Preciz mérés

Két atyafi a villanyoszlop magasságát akarja lemérni. Odamegy egy harmadik, és jó tanácsot osztogat:

- Fekessétek le, és úgy mérjétek meg!
- Nem jó - mondja a két méricskélő. - Mi nem a hosszát, hanem a magasságát szeretnénk lemérni!

Labda

- Tegnap focizás közben elvesztettük a labdát.

- És mikor vettétek észre?
- Amikor 9:0-ra kikapott a csapatunk!

Így is lehet mondani

- Kik a bennszülöttek?
- ?
- Azok, akik nem a szabad ég alatt születtek!

Lógyakorlaton

Lógyakorlaton elkiáltja magát a parancsnok:

- Tűz!
- Mire egyik újonc:
- Hol???

Ázik, nem ázik

Arisztid lenéz az ablakon:

- Tasziló, te ázol odakint?
- Teázik az ördög, nem látod, hogy be akarok menni?

Neki is kéne

A nyugdíjas arra ébred, hogy betörő jár a lakásban.

- Segítség! - kiált fel.
- Ne csapjon zajt! - csitítja a betörő. - Én csak pénzt keresek.
- Ja, az más - mondja a nyugdíjas. - Akkor keressük együtt, mert az nekem is kéne!

Készséges férj

Tetőpontján áll a családi perpatvar. A feleség különösen mérges, és végül kifakad:

- Tudd meg, hogy ezt már nem bírom tovább. Majd meglátod, egy szép nap úgy itt hagylak, mint a pinty! No, most nem beszélsz? Most nincs egy szavad sem, ugye? Mit forgatod azt az újságot?
- Keresem az időjárás-jelentést.
- Minek az neked?
- Hogy megnézzem, szép nap lesz-e holnap!

Behoztam, mert már nagyon rossz bőrben volt...

- Ne ijedjen meg, a kutyas csak játszik!

Weöres Sándor ihlette a horgosiakat

A horgosi Október 10. Általános Iskola diákjai decemberben Weöres Sándor születésének 100. évfordulójáról rajzokkal és olyan versekkel emlékeztek meg, amelyeket a szerző kulcsszavainak felhasználásával alkottak. Herédi Károly és Kószó Krisztina magyartanárok az iskola összes tanulóját bekapcsolták az alkotásba, az alsósokat és felsősöket egyaránt.

Hegedűs Petra...

és Szögi Fanni alkotása

Megújult épületben a völgyparti pajtások

A második félévet már felújított épületben kezdték meg a völgyparti (szerbül Obornjača) óvodások és iskolások. Az enyhe télnek köszönhetően sikerült a tetőszerkezetet felújítani, ajtókat, ablakokat, padlót cserélni, és újrameszelní a falakat. Az Ada közelében levő völgyparti gyerekek szerencsések, hiszen nem minden településen tudják felújítani az óvodákat, iskolákat, habár szükséges lenne.

A varázslat földjén

Atéli szünetem nem sok érdekes dologgal telt, de egyet ki kell emelnem: a könyvbemutatót, amelyet Szabadkán az American Corner nevű intézményben tartottak. Ez a könyvtár amerikai részlege. A könyv címe A varázslat földjén és a szerzője Takács Árpád. Ő egy egyetemista, aki egy évet töltött cserediákként Amerikában, és lehetősége volt beutazni az egész USA-t. Csodálatos élményeit megosztotta a saját blogján. Amikor hazaért, a szülei azzal lepték meg, hogy könyv formájában kiadták az útiélményeiről szóló bejegyzéseit. Ezt a könyvet mutatták be az American Cornerben. Nagyon jól éreztük magunkat, mert olyasmiket hallottunk Amerikáról, amit a filmek nem tudnak bemutatni. Nem egészen olyan ott az élet, amilyennek a televízióban látjuk. Takács Árpád édesanyja a szabadkai tanítóképző dékánja. Nagyon kedvelem, mert „kis haverom”-nak hív.

Zámbó Illés, 6. osztály, Bácskertes

A házi kedvencem

Valóban sok kedvence van a Jó Pajtás barátainak, jutott belőlük erre az oldalra is. Várjuk további jelentkezéseket, addig pedig gyönyörködjünk a martonosi **Dencs Ágnes** és a topolyai **Ercsi Anita** kutyájában.

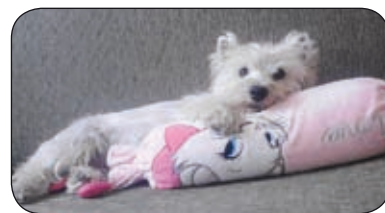
Ágnes kutyáját Mufinak hívják, a szülinapjára kapta. Mufi nagyon szeret labdázni, futkosni és a háziakat nyomon követni. Mindig rájuk ugrik, vagy fellöki

őket, ilyenkor apukája jól leszidja, és a kutyus elvonul a házába. Nagyon jó házőrző, valóságos házi kedvenc, mert mindenki szereti. Hétfévenként és esténként általában a ketrecében tartózkodik.

Anita kutyusát Angielnek hívják, ez angol szó, és angyalt jelent. Vagyis Angyalnak is szólíthatná a kutyáját. Nemsokára két éves lesz. Fajtája szerint westie. A házimacskákkal nagyon jól kijön, de az idegeneket megugatja. Valójában egy kislány. A család igazi kis rosszcsonjtja, de nagyon szereti mindenki.

Mufi

Angiel

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormánya

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

67 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Buzogány Kardos Julianna** ■ Állandó külmunkatársak: Bence Erika, Bori Mária, Farkas Ilona, Gyarmati Krisztina, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda, Tomán Mária ■ Telefon: +381/21/ 475-400-8 (csak telefon) ■ Kéziratokat és képeket nem őrünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon/fax: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomtatásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■ Jó Pajtás az interneten: <http://www.tippnet.rs/jopajtas> ■ szerk@jopajtas.info